

Mircea cel Mare

piesă în două părți

de Mihai Vasiliu
și Dan Vasiliu

PERSONAJELE

MIRCEA, domn de-sine-stă-
tător al Țării Românești, 50—55
de ani

DOAMNA MARA, 48 de ani

MIHAIL, întiiul fiu al domni-
torului, 30 de ani

DOMNIȚA, 20 de ani

DAN, nepot de frate al dom-
nitorului, 30 de ani

BALDOVIN, mare logofăt,
50—55 de ani

SOFRONIE, starețul Cozicii,
45—50 de ani

MITRU, căpitan de oaste,
30 de ani

MOȘNEAGUL

CIOP HANOȘ, meșter arămar
SÜLEYMAN CELEBI, 30 de
ani

MUSA CELEBI, 28 de ani

HASAN AGA, 45—50 de ani

BEDREDDIN, șeic, 60 de ani

ISFENDIYAR, bey de Sinop,
50—55 de ani

**SIGISMUND DE LUXEM-
BURG**, regele Ungariei, apoi și
al Germaniei, 40 de ani

ȘTIBOR, voievodul Transil-
vaniei, 55 de ani

OANĂ, mare vornic în Mol-
dova, 50 de ani

PADOVANI, rezident diplo-
matic venețian în Țara Româ-
nească, 40 de ani

LORENZO, succesorul lui
Padovani, 40 de ani

Țărani, oșteni otomani, slujii-
tori, iscoade etc.

Acțiunea prologului se desfășoară după lupta de la Rovine ;
acțiunea scenelor în anii 1406—1411, în locuri de joc sugerate.

Cîmpul de luptă de la Rovine. O bătută, în toiul jocului. Flăcăii sînt oșteni care și-au lăsat armele deoparte după bătălie.

MIHAIL (foarte tînăr, marcat de osteneala luptei, unui flăcău din joc): Mircea!

(Mai mulți feciori întorc iute capetele.)

FLĂCĂII Da, măria-ta... (Jocul, încetî-nîndu-se, se oprește.)

FLĂCAUL II (apropiîndu-se): Poruncă! MIHAIL Nu stricați bătuta! L-am chemat numai pe Mircea.

FLACAUL I: Și pe mine mă cheamă Mircea, măria-ta...

FLACAUL III Și pe mine!

FLACAUL IV Tot Mircea sînt și eu, al lui Paloș, din Frumoasa...

FLACAUL V: Da' eu? Eu nu sînt tot Mircea? Din Coconi...

MIHAIL: N-am știut. Cum era să-mi închipui una ca asta!

FLACAUL II: Toți sîntem finii mării-sale.

FLACAUL III: Ori finii finilor lui vodă...

FLACAUL IV: Că așa vru măria-sa!

FLACAUL V: Ori oamenii mării-sale... La mine vru muica.

MIHAIL: Bine, firtaților... Să mă iertați că v-am rupt jocul. N-aș fi crezut că dulcele meu părinte are atîția fini!

FLACAUL II: Păi, cum altfel?!

MIHAIL: Vedeți-vă de treabă! (Flăcăii reiau hora.) Mircea, dacă te mai țin puterile, găsește, rogu-te, un cal bun și repede asta la Argeș... (Ii întinde un mesaj, făcut sul.) Știi tu...

FLACAUL II: Cum nu, măria-ta? Jupînița Iliana... Am zburat!

(Flăcăul II iese. Cealalți au întezit iar jocul, care se retrage pe nesimțite spre fundal, lăsînd să se vadă, ca o părere, corturile taberei.)

MIHAIL (și găsește locul pe un butuc, apoi, „zîmbind de-o amintire“):

*„De din vale de Rovine
Grăim, Doamnă, către Tine,
Nu din gură, ci din carte,
Că ne ești așa departe.
Te-am ruga, mări, ruga
Să-mi trimiți prin cineva
Ce-i mai mîndru-n valea Ta:
Codrul cu poienele,
Ochii cu sprincenele;
Că și eu trimîte-voi
Ce-i mai mîndru pe la noi:
Oastea mea cu flamurile,
Codrul și cu ramurile,
Coiful nalt cu penele,*

Ochii cu sprâncenele.
Și să știi că-s sănătos...
.....
Te sărut, Doamnă, frumos...“ *

(Peste tabără alunecă, liniștit, un zvon
de bucium și, încet, se așterne noaptea.
Cortină muzicală amplă.)

PARTEA I

Scena 1

Reședință în Anatolia.

MUSA (unui slujitor care se apropie): A fost repede?

SLUJITORUL Repede și curat, stăpîne, după legea străbună. N-a curs picătură de sînge.

MUSA Slavă lui Allah! Prealuminatul nostru părinte ținea foarte mult la frațele meu Isa. N-aș fi vrut să sufere. Mă chinuie gîndul că ar fi putut pleca în marea călătorie cu o spaimă pe care n-a meritat-o...

SLUJITORUL: N-a suferit, stăpîne. Ochii prințului s-au stins în adierea flămurei sfinte.

MUSA: Așadar, ce era de făcut, s-a făcut! A murit în dreapta credință. (Bate din palme, slujitorul e încadrat de doi oșteni, care îl străpung cu iataganale; prințul privește o clipă leșul, apoi aruncă peste el doi galbeni.) Slujba la împărăție trebuie plătită cum se cuvine. Mai ales cînd zămislește viitorul! (Oștenii părăsesc încăperea, trăgînd leșul.) Sintem, acum, cinci, din care jocul sorții va cerne unul singur. (Bătrînului Bedreddin, apărut ca din pămînt.) Ce mă sfătuiești, preafînțeleptule Bedreddin? Mai am patru frați: Kasim e un copil, despre Mustafa — cel puțin deocamdată — nu mai știe nimeni nimic... Rămîn, prin urmare, Süleyman și Mehmed, amîndoi mai puternici... Unul domnește peste Mare, în Balcani, celălalt aici, în Anatolia. Vezi ce-a ajuns împărăția lui Baiazid? O dihanie cu două boturi! Pesemne că slăvitul meu părinte hălăduiește într-o mare de lacrimi...

BEDREDDIN: Ba mai degrabă își rîde în barbă, Musa Celebi. Baiazid-Trăsnetul n-a plîns niciodată. Lacrimile curg din inimă, iar el pricepuse că puterea omului stă în mintea lui. Numai că Süleyman n-are destulă minte, iar Mehmed are prea multă. Nici unul dintre ei nu va ști cum să folosească puterea. Amîndoi sînt cuprinși de pofta sînge-lui și de pofta mării.

MUSA Dar eu? Eu ce să fac? O balanță n-are decît două talere...

BEDREDDIN Lasă-i să-și macine poftele, ucenicul meu binecuvîntat. Cel care stă pe mal vede mai limpede încotro se risipește furtuna. Mai cu seamă cînd malul e înalt, precum este la Sinop. Du-te acolo, la Isfendiyar-bey. Prietenul nostru adevărat are la rîndul lui o mulțime de alți prieteni, între care unul, chiar dacă e ghiaur, are acum mai multă minte decît noi toți. Spre el se îndreaptă speranța mea în zilele de mîine.

MUSA: Cine-i ghiaurul acela?

BEDREDDIN: Numele lui este Mircea și domnește în Țara Românească.

MUSA: Cel mai aprig dușman al tatălui meu?

BEDREDDIN Nu știm niciodată cine e cel mai aprig vrăjmaș al nostru. Isfendiyar, însă, îl cunoaște bine pe voievod și de multă vreme. Îndreaptă-ți pașii către Sinop și să nu uiți că sfatul ți l-am dat eu, nebulul Bedreddin, huli-tul Bedreddin, proscrisul Bedreddin, care păstrează aici, sub turbanul ăsta slinos, toată mintea lumii, cîtă s-o fi adunat de la Profet Incoace. Ba chiar dinaintea Profetului! Nu uita că sfatul ți l-am dat eu! Să ne vedem cu bine, prințule, într-o împărăție nouă! (Iese.)

Scena 2

Un cîmp, în stînga Dunării.

HASAN: Ce ploaie! La mine acasă, în Anatolia, nu cade atîta apă nici într-un an întreg! Bine că măcar n-a apucat să înmoaie cîmpul ăsta blestemat.

UN CĂPITAN: Aici nu e decît nisip, Hasan-Aga!

HASAN: Nisip, da... În locurile acestea, peste Dunăre, totul îți fuge de sub picioare... Vreau să ajungem odată la un pămînt adevărat, căpitane! Pămîntul stă, e țeapăn, neclintit, ai pe ce să te sprijini... poți pași fără grijă...

CĂPITANUL: Pentru Süleyman Celebi vom ajunge oriunde va fi nevoie! (O săgeată îl doboară.)

HASAN: Îmi pare rău... Puteam să fiu eu însumi în locul tău. Și chiar cred că săgeata îmi era destinată... Poate că era mai bine... Decît hărțuielile astea,

*) Versurile sînt extrase, evident, din *Scrisoarea III* de Mihai Eminescu.

care li întărită pe ghiauri fără nici un folos... Dar poți să-i spui lui Süleyman ? Ai cine să te înțeleagă ? (Comandă.) Înapoi ! Înapoi ! E o capcană !

(Zgomotele luptei descresc și lumina ne poartă, domol, pe același cimp, în apropiere.)

MITRU (lui Dan, lovit la umăr): Așa e la început, după aceea nu mai e voie să doară !

DAN N-am auzit ce-ai spus... Afurisitul ăla de Hasan !... Are o putere în braț... Am avut noroc... Ce spuneați, Mitrule ?

MITRU Că de la o vreme te înveți și cu durerea, măria-ta...

DAN: Te-am rugat să-mi zici pe nume. Sintem de-o vîrstă, ce naiba !

MITRU Una-i vîrsta moșneanului și alta-i vîrsta nepotului domnesc.

DAN: Mă cheamă Dan, ai înțeles ?

MITRU Am înțeles, măria-ta Dane, că doar vorbim aceeași limbă... Mai bine ai pune la rană frunza asta de pătlăgină, o să mai fie nevoie de pus umărul la bătaie.

DAN: Știu. O să fie nevoie mereu. Unii cu voia, alții cu nevoia. Soarta ne-a așezat aici, să fim pavăză între două lumi... Să-ți spun drept, nu cred că fiii lui Baiazid se vor lăsa duși de nas, nici de venețieni și nici de măria-sa.

MITRU Eu, cu oștirea... Incolo, nu mă pricep...

DAN Tocmai. După mine, i-aș bate pe rînd, pînă n-apucă a se încropi vreunul...

MITRU Uite că a căzut frunza, măria-ta, să punem alta. Ar fi bine să mergem... pălește soarele în creștet și dogorește rana.

DAN: Mereu ai dreptate... Stai ! Parcă s-a mișcat ceva...

MITRU (numai ochi și urechi): O fi fost vreun șarpe... Nisipul și mocirla atrag tot soiul de lighioane...

DAN: De cînd are șarpele călcătură de om ? !

MITRU Tot un drac ! Oameni d-ăștia... Acu, s-a dus — s-a dus... Ca vilva apelor, de nu rămîne după ea decît semnul rău... Poți umbla, sau să te sprijin ? DAN: Nu mi-au crescut picioarele din umăr... Hai ! (În urma lor, o siluetă se strecoară prin locurile cunoscute, apoi alta.)

ISCOADA I : Te-au simțit ?

ISCOADA II : Parcă...

ISCOADA I : Ți-am spus că ăștia au cite-un ochi și în ceafă !

ISCOADA II : De văzut, nu m-au văzut.

ISCOADA I : Cine era ?

ISCOADA II Nepotul Dan, Cu Mitru.

ISCOADA I : Și ? Ai prins ceva ?

ISCOADA II : Nimic, fleacuri. Pe nepot îl dorea umărul...

ISCOADA I Ești un dobitoc !

ISCOADA II : Da' galbenul făgăduit ? Cît s-au bătut pe-aici, puteau să mă omoare...

ISCOADA I Ei și ? Să-ți dau un galben că ești un dobitoc ? Șterge-o ! Altă dată să fii cu urechile-n patru !

Scena 3

Camera de lucru a voievodului, la Curtea domnească din Argeș.

MIRCEA Te sfătuiesc, solule, să zăbovești pe lângă cetatea noastră cea nouă de la Giurgiu. Vei găsi acolo oasele celor de-un neam cu tine, căzuți în zadar... Cu vremea s-au strîns cam mulți, iar mai deunăzi li s-au îngroșat rîndurile cu alte citeva sute. Hasan-Aga poate sta mărturie. Te poftesc să le ții rostul, dacă poți... Noi avem alte griji.

SOLUL OTOMAN Înălțimea-ta să se gîndească bine : preamilostivul Süleyman-Sultan vă iartă...

MIRCEA Să numărați cu băgare de seamă oasele adunate la hotarul nostru precum pietrele încleștate în zidurile de nesfârmat ale cetăților. Poate va înțelege, astfel, Süleyman că doar cei căzuți, de-o parte și de alta, sînt și vor fi prețul milei lui. Noi n-am zidit aceste cetăți pentru a smulge iertarea cuiva, căruia, de altfel, nu știm a-i fi greșit cu nimic. Să nu se molipsească Süleyman Celebi de răul care l-a îmbolnăvit pe Baiazid și care pînă la urmă l-a și ucis : desertăciunea mării, o goană nesăbuită ținînd calea soarelui de pe cer, de la răsărit spre apus, aprindu-i sufletul, fîrîndu-i mințile și orbîndu-i vederea. Căci leacul e greu : după cum ne învață bătrînii, nu poți să încerci a vindeca ochii, cu privirea lor înstăpînită de patimă, fără să vindeci capul, și nici capul, fără trup, la fel nici trupul, fără a ține seama de suflet. Cît despre iertare, eu îl iert pe Süleyman, dacă nu mai trece Dunărea. (Lui Baldovin.) Logofătul are ceva de adăugat ? (Acesta neagă.)

SOLUL OTOMAN : Dacă aceasta e tot ce aveți de spus...

MIRCEA Ți se pare prea puțin ? Să știe, atunci, Süleyman Celebi că toți acei stăpînitori care s-au încercat, în vremuri, să apuce cu silă, cu spaimă mare și mulțime de oștiri, trup din trupul acestei țări, nu și-au aflat decît locul de mormînt. Să nu uite stăpînul tău că în Țara Românească există un singur Domn, de-sine-stătător, Io Mircea-Voievod. (Sorul se retrage cu plecăciuni și iese.)

BALDOVIN : Ar mai fi fost ceva de adăugat, măria-ta ?

MIRCEA Multe. Dar vorba multă e sărăcia omului. Iar noi sîntem nevoiți să ne ferim de sărăcie ca dracul de tîmîie, căci ea face casă bună cu dușmanul. Mitrule, mîine ieși din Argeș odată cu alaiul nostru și te pierzi pe drum. Pun prinsoare că este vreunul care îți adulmecă și ție urma. Plecarea întregii curți din Cetatea de scaun e mană cerească pentru iscoade. Nimic să nu miște la Giurgiu fără știrea ta...

MITRU Süleyman nu se încumetă să iasă din birlog în buza iernii.

MIRCEA Nu se știe. Dacă dă drumul la akîngii, bagă-le spaima în suflete !

MITRU : Păi păgînii n-au suflete, doamne... Sau or avea ? Or avea, n-or avea, tot o să-i botezăm... În Dunăre.

MIRCEA : Atunci, cum ar zice cuviosul Sofronie, amin ! (*Lui Dan.*) Ei, tinerete, mă uit la tine și stau în cumpănă : cînd voi lîmbătrîni am să mă pot rezema și pe umerii tăi, ori te-a botegit de tot tăișul spadei ? Mai doare ?

DAN Nu mă las eu încovoiat cu una, cu două.

MIRCEA : Bine... Mi-a plăcut cum ai dus lupta.

DAN : Vorbești de parcă ai fi fost de față, măria-ta...

BALDOVIN Voievodul e pretutindeni. Cum e ramul, cum e riul...

MIRCEA Ele sînt *veșnice*, nu ca mine. Sînt trainice și statornice, veghează din vechime asupra noastră, viețuiesc din același aer cu noi, sîngerează la ceasul de restriște odată cu noi sau ne luminează clipele de bucurie... E mai înțelept să le asemuiem țării, care trăiește așijderea întru legea nemuririi, cel mai scump dar hărăzit neamului nostru, de către nimeni altcineva decît de oameinii acestui pămînt. Va să lucrăm, de aceea, fără răgaz, pentru buna rînduială a treburilor ei dinlăuntru și dinafară. Logofete, vreo veste din Anatolia ?

BALDOVIN : Încă nu...

MIRCEA : Aștept cu nerăbdare o asemenea veste. Oricum, gătiți cele de cuviință pentru întîlnirea cu Sigismund ! Timpul ne zorește.

Scena 4

PADOVANI (*izolat în lumina unui spot*) : Așa ! (*Recitește textul pe care tocmai l-a redactat.*) Am ajuns cu bine în cetatea Sibiului, astăzi, 15 noiembrie 1406. Mîine voi pleca direct spre Severin, deoarece aici s-a aflat că domnitorul Mircea pornește intrer-acolo, cu toți boierii și cu toți egumenii mănăstirești, pentru a se întîlni cu regele Sigismund la 25 ale lunii... Negustorii spun că

solul lui Süleyman Celebi ar fi fost alungat de la Argeș, și că acolo s-ar face pregătiri de război. Se pare că, în drum, voievodul va trece pe la minele de aramă de la Brătilov. Doamna Mara nu s-a întors încă de la băi... (*Vorbîți.*) Da... Cam asta ar fi... (*Adaugă, scriînd.*) Se așteaptă știri noi, care pot fi importante pentru Serenissima Republică. Urmează raport de la Severin. Giulio Padovani.

Scena 5

Foișorul de la Cozia.

MIHAIL : Nu poți lăgădui că te supără vătămătura.

DAN O nimica toată ! Vă legați toți de rana asta prăpădită ! Să știți că n-am de gînd să mă văicăresc ca o babă. La urma urmei, e un semn de vitejie. Era și vremea să nu rămîn mai prejos decît alții...

MIHAIL : Generalii tăi bizantini nu te-au învățat să înfrunți durerea, darămite s-o ascunzi...

DAN : Ce-i drept, nu m-au învățat. Ei se pricep mult mai bine să fugă de durere, cocoloșindu-se, de pildă, pe lîngă tron.

MIHAIL Chiar așa ! Mamă, ce cocoloșeală am tras la Rovine ! Vorba ta, era și timpul, nu ? Mă apropiam de șaptesprezece ani...

DAN : Deși gîndul îți fugea mai degrabă la Iliana... Vai de capul celui care nu știe să lupte, cum se cuvine, cu inima și fapta !

MIHAIL : Pentru jupînița Iliana ai știut să te bați : pînă n-ai luat-o de nevastă nu te-ai lăsat ! Vai de brațul fără cap. *Aceasta e grija domnitorilor, și va fi și grija mea.*

DAN : Te joci cam mult cu vorbele, Mihail...

MIHAIL Nu-mi place vorba asta, vere !

DAN Parcă mie îmi plac oamenii care pe de-o parte se amestecă în treaba altuia, iar pe de alta se țin de poala părinților... (*Iese iritat, în vreme ce tocmai intră Domnița.*)

DOMNIȚA : Iar v-ați ciorovăit, Mihail ? Tatei nu-i plac asemenea lucruri. Suferă cînd îi ajung la urechi. Tace, dar le pune la inimă.

MIHAIL : Dan mă zgîndără, semețindu-se peste poate. Răbd și eu cît pot.

DOMNIȚA : Soarta, făcînd să moară uchiul nostru, întîiul voievod Dan, atît de timpuriu — tu însuși ai acum aproape vîrsta lui de-atunci ! — l-a lipsit pe vărul nostru de un tron ! Dacă părintele său ar mai fi trăit opt-nouă ani, Dan — să-i spunem al doilea — ar fi acum voievodul nostru, și nu tata. MIHAIL Dacă !

- DOMNIȚA : Pentru Dan al nostru, nu-
ușor lucru să se poarte fără prihană,
ca și cum n-ar ști ce știe... Dreptul la
cîrma țării nu-i o jucărie.
- MIHAIL : Mintoasă te-ai mai făcut, suri-
oară ! N-am nimic cu Dan ; el are ce
are cu mine, cu toate că i-am lăsat-o
pe Iliana...
- DOMNIȚA : Nu din voia ta, ci din vrerea
voievodului. În schimb, cine știe ce
prințesă mofturoasă, de pe la Bizanț,
o să-mi vie mie pe cap, drept cumnată !
- MIHAIL : Dar mie ?
- DOMNIȚA : Ție, ce ?
- MIHAIL : Ce cumnat mi-o fi hărăzit ? !
- DOMNIȚA : Unul de soi, te încredințez.
Și frumoos ! Leit Zmeul-Zmeilor ! Ai
să vezi. Poți să te gătești de pe-acuma
să te fâlești cu el ! Știi care ar fi cul-
mea culmilor ?
- MIHAIL : Care ?
- DOMNIȚA : Să mă vezi regină. Nu mi-ar
sta rău deloc. Iar dacă tu și Dan o să
vă mai certați, vă fac vasali pe amîn-
doi și vă împac cu de-a sila !... Vorbesc
prostii, eu am să fiu o regină blîndă...
- MIHAIL : Și cu Mitru cum rămîne ? N-am
văzut un viteaz mai stînjnit decît el,
cînd se află, cu sau fără voie, în preaj-
ma ta.
- DOMNIȚA (*redevenind serioasă*) : Cu Mi-
tru e altceva...
- MIRCEA (*intrînd, urmat de Baldovin și
de Sofronie, pe replica Domniței*) : Ce-i
cu Mitru ?
- DOMNIȚA : Nimic. Ce să fie. Un fel de...
- MIHAIL : Ne întrebam ce-o fi făcînd Mi-
tru pe la Giurgiu, acolo unde nu are
odihnă căpitanul de suflet al mării-
tale.
- MIRCEA : Face ce trebuie să facă, nu-i
duceți grija. La Dunăre este deocam-
dată liniște. Apele au început să prindă
sloiuri cam devreme, dar ne prind
bine... De va fi o iarnă aspră, ne va
prinde și mai bine.
- BALDOVIN : Regelui Sigismund nu cred
să-i placă... Frigul îl face să tremure.
Pesemne de asta a și poposit atîta vre-
me la Oradea !
- SOFRONIE : Călugării noștri care au adus
postavuri de peste munți ne-au dat de
veste că regele a cercetat temeinic ce-
tățile Timișoarei și Mehădiei, certîndu-i
pe cîțiva nobili, îmblînzindu-i pe alții...
- BALDOVIN : Puși pe sfadă mereu... Nu-
mai să nu se răzvrătească iarăși îm-
potriva craiului, ca în anii trecuți. În
clipa de față ne-ar stînjiți binișor.
- MIRCEA (*care s-a depărtat de grup, așin-
tînd zărilor*) : Are să fie furtună... Se
bulucesc norii între munți, se îndeasă
unul pe altul, ca bivoli negri într-o
turmă înfricoșată... Cum se lățește prea
tare un nor, cum se năpustesc peste
el ceilalți, de parcă ar vrea să se piardă
- toți într-o vrajbă fără de sfîrșit... Ce
vedenie !... Și de la Sinop, nimic ! Gre-
șit-am oare încrezîndu-mă în Isfendiyar
mai mult decît în Sigismund ? Sigis-
mund e un rege creștin. Să fi pierdut
drumul adevărat printre nourii care ne
împresoară cu amăgirea lor de tăciune ?
În ceață deasă, plaiul cel înflorit și
prăpastia cea mai adîncă ți se aștern
la picioare fără să le mai poți deosebi.
Un singur pas greșit, și...
- DOMNIȚA (*apropiîndu-se*) : Nu ți-e rece,
tată ? Locul ăsta ți-e tare drag, dar
uite ce vînt s-a stîrnit.
- MIRCEA (*urmîndu-și gîndul dinainte*) :
Are să fie furtună... (*Intorcîndu-se spre
ceilalți.*) Norocul nostru e Oltul, cu pu-
terea lui de-a îneca orice vijelie, oricît
de aprigă, cu puterea lui de-a ne aduce
sufletul românilor de dincolo... O fi
știînd el că sîntem, cu toții, frați ? !
- SOFRONIE : Doamne, rîul n-are suflet !
- MIRCEA : Cum ? Oho, cuvioase, cît suflet
poartă în el Oltul, la fel cu Mureșul,
și mai încolo cu Siretul !
- DOMNIȚA : Ca și muntele, ca și pădurea...
- BALDOVIN : Trup din trupul nostru...
- MIHAIL : Ori noi din trupul lor ? !
- SOFRONIE (*contrariat*) : Să intrăm puțin
în trapeză, măria-ta, să te mai încâl-
zești. Domnița are dreptate : vrei, nu
vrei, ești înfrigorat. O cană cu vin fier
nu-i nicăieri mai bună decît aici, la
sfînta mînăstire a Coziei, cu osebire
acum, în pieptul drumului lung ce se
așterne pînă la Tismana...
- DAN (*intrînd*) : Sîntem gata. Putem pleca.
- MIRCEA : Un bob zăbavă...
- SOFRONIE : Ctitoria mării-tale dorește
să-ți mulțumească pentru hrîsovul cel
nou pe care ai binevoit a i-l dăruii :
„...A binevoit domnia-mea cu a sa
bunăvoință, cu inima curată și lumi-
nată, și am dăruit acest preacinstit
și cu frumoasă față și întru totul
cinstit și mai presus de toate cinsti-
tele daruri, hrîsovul de față, părinte-
lui și rugătorului domniei-mele, sta-
rețului Sofronie și tuturor fraților mî-
năstirești ce se află în hramul sfintei
de viață începătoare troițe, la locul
numit Nucet, ca să-i fie de ocină și
de ohabă toate bălțile pe Dunăre, în-
cepînd de la Săpatul pînă la Țura
Ialomiții...” (*Mircea rîde.*) De ce rîzi,
doamne ?
- MIRCEA : Ascultîndu-te, m-am gîndit la
urmașii noștri, care ar putea crede
că noi chiar așa vorbim... Dar obi-
celul e obicei ! Bine, chlr Sofronie.
Nu uita că oamenii nu sînt scutiți
și de oaste : la cea dîntii chemare să
vină toți, care cu ce arme are. În
primăvară, s-ar putea să ne aflăm
la nevoie.
- MIHAIL : Și tot omul să-și cunoască
rostul în oaste, după datină.

SOFRONIE (*printru-i pe cei doi, nu știu exact căruia i se adresează*): Da, măria-ta...

MIRCEA: Să mergem... Ne vom întoarce peste o lună, să petrecem aici sărbătorile, dacă ne va lăsa în pace Süleyman... Atunci o să avem răgaz și pentru vinul cel fiert... Cu bine! (*Iese, urmat de Mihail, Buidovin, Dan.*)

DOMNIȚA (*uitându-se lung în urma voievodului*): Vezi, chir Sofronie, așa mi se întâmplă mereu: când mi-e lumea mai dragă, tata se duce la treburile domniei și mama la băi. Spune și sfinția-ta, ce fel de treabă e asta?

SOFRONIE: Cum i-e dat fiecăruia...

DOMNIȚA: Ba, pe deasupra, mie mi-e dat să nu fiu chemată pe nume... Ce sînt eu, Domnița-fără-nume? Mă cheamă Calinichia. Ca pe bunica. De ce nu mi se spune așa?

SOFRONIE: N-a vrut părintele Nicodim. Nu se cade — zicea ei — ca o domniță să poarte un nume prea monahicesc...

DOMNIȚA: Și din cauza asta nu m-au zugrăvit în frescă, lângă Mihail.

SOFRONIE: Zugrăveala tocmai se isprăvea...

DOMNIȚA: Iar eu am rămas pe dinafară! Nu-i nimic, dacă o fi să rămîn în istorie, o să rămîn pe dinăuntru!... Am să mă descurc eu cumva... Hai, sfinția-ta, că dă iarna peste noi!

Scena 6

Baia de aramă de la Bratilov, în drumul Severinului.

CIOP HANOȘ (*meșterul sas al băii, înclenîndu-și lucrătorii-fărăni*): Hai, copii! Hai, copii! (*Dînd cu ochii de Iscoada I, acum în straie de țirgoveț.*) Dumneata ce dorești?

ISCOADA I: Vreau să cumpăr aramă.

HANOȘ: Arama nu-i de vîndut.

ISCOADA I: Sînt negustor. Plătesc bine. Am mare nevoie de aramă.

HANOȘ: Nu înțelegi că nu se vinde? Dumneata să pleci de aici. Repede! (*Iscoada dispăre.*) Negustor *zum Teufel!* Nici un negustor adevărat nu se recomandă așa... (*Observînd un lucrător care șade deoparte.*) Tu, Ion! Tu ai picior de lemn? Arama nu așteaptă la tine. Dacă tu nu poți lucra, atunci du-te! Da' eu zic să pui mîna. Că tu poți, Ion!

ION: Lasă-mă, meștere... Neam de neamul meu nu făcu o treabă mai fără rost ca asta... Auzi, muică! Să cari pietroaiele de colo-colo! Mai bine m-ar tăia osmanlii.

HANOȘ: *Nein!* Mai bine să-i tai tu pe ei, dacă ai cu ce. Aber, ca să ai, trebuie să cari tu pietroaiele astea! (*Ion își reia munca. Hanoș zîmbeste mulțumit.*) Așa, tu, Ion... Să duci la „muica” un pietroi, să vadă ce bărbat tare a crescut. Care sparge muniții în palmă!

(*Ion, vrînd să se fîlească, se împletește și cade în chip comic. Toți rid cu poftă.*)

ION (*plouat*): Ce găsirați de rîs, mîi?! (*Toți rid și mai tare, afară de Ion, care înlemnește, pomenindu-se pe neașteptate în fața voievodului, însoțit de Mihail.*)

MIRCEA: Hitri mai sînteți, oameni buni... Vă e de rîs, așa, din nimica toată... (*Sever.*) Ori ați băut?!

HANOȘ (*plecîndu-se respectuos, odată cu ceilalți*): Să ne trăiești, măria-ta!

MIRCEA: Ciop! Voi îm stați aici la parastas? Sus fruntea! Oamenii adevărați trebuie să țină fruntea sus. Vreau să văd privirile drepte, vitejești!

ION: Apăi viteji om fi, măria-ta, da' în luptă cu păgîinii, nu aici, ca slujile...

MIRCEA: Omule! Dacă am deschis baia aceasta a noastră și i-am dat-o în bună chibzuire meșterului Ciop Hanoș, aducîndu-l de la Sibiu, și am ales bărbați vîrtoși să scoată arama din munte, s-o topească și s-o bată, am făcut-o ca să avem cu ce ne apăra și cu ce ne întări. Acesta este avutul nostru. Ți-e rușine să ari? De bună seamă, nu. Tot așa, nici rușine să cari avuția țării să nu-ți fie, cînd aceasta este porunca mea domnească! (*Hanoș, roșu la față, tace.*) Meștere, arama bătută o trimiți la cetățile de pe Dunăre. Or să vină țirgoveții noștri s-o ia. (*Lui Mihail.*) Pînă în primăvară să avem cele de trebuință pe toată Dunărea, de la Severin pînă la Chilia.

MIHAIL: Căruțele și animalele sînt pregătite.

MIRCEA: Bine. Să fie cîte trebuie. Cînd s-o întoarce vistiernicul! Popșor dela polonezi, să dea să bată încă un rînd de bani mărunți. E nevoie de ei în țirguri. (*Lui Hanoș.*) Iar oamenii să fie mulțumiți, după cum merită fiecare! (*Adresîndu-se tuturor.*) Io, Mircea-Voievod, doresc ca această baie a noastră de aramă să fie după chipul și asemănarea țării, adică yrednică. M-ați înțeles?

(*Voievodul cîntărește în palmă un bulgăre de minereu, cu băgare de seamă, ca pe o bijuterie.*)

Scena 7

O încăpere în cetatea Severinului.

BALDOVIN : Măria-sa are să fie ostent de atita drum...

PADOVANI : Insist. Trebuie să-i vorbesc neapărat astăzi, îndată ce vine.

BALDOVIN : De ce atita grabă? Cu ospeția craiului Sigismund, nu ne mai vedem capul de cite treburi sint...

PADOVANI : Este important pentru mine să mă întăleşc voievodului înainte de a se întâlni cu regele.

BALDOVIN : Mă rog. Om vedea...

PADOVANI : Contez pe bunăvoința dumneavoastră, signor Baldovin... Ce nume sonor și frumos aveți!... Nu veți regreta. Prietenii Veneției nu regretă niciodată.

BALDOVIN : Dumneavoastră aveți desigur o familie.

PADOVANI : Sensul afirmației îmi scapă. Nu văd legătura.

BALDOVIN : Eu aproape că nu mai am doi feciori au căzut la Rovine, apărindu-și voievodul, iar ceilalți — nevastă, cumnați, nepoți — au pierit pe rind sub urgia otomană. Moșia noastră e pe lângă Giurgiu, foarte aproape de Dunăre... Mi-a rămas un singur fecior, cel mai mic, Stanciu.

PADOVANI : Îmi pare rău. Sincer îmi pare rău. Recunoștința noastră v-ar ajuta, cu atît mai mult, să risipiți cît de cît necazurile.

BALDOVIN : Se vede că ați sosit de curînd la noi. Nu puteți, încă, înțelege cu ce fel de oameni vorbiți.

PADOVANI : V-am solicitat doar favoarea de a pune o vorbă bună pentru urgentarea audienței. Sfetnicii de credință pot foarte mult în asemenea împrejurări...

BALDOVIN : Voievodul însuși va hotărî. Aduș, pentru buna domnie-tale știință, că singura mea prietenă este această spadă, pe care i-am jurat credință lui. Nu e, după cum vedeți, o spadă venețiană...

(Scena se întuneacă, treptat, cu totul. Cînd se va lumina din nou, audiența lui Padovani va fi început de curînd.)

PADOVANI : Mline soșeste aici, în cetatea Severinului, regele Ungariei.

MIRCEA : Vecinul și (ușor apăsut) prietenul nostru Sigismund de Luxemburg. Al dumneavoastră mai puțin, precum se pare... O cană cu lapte?

PADOVANI : Sigur... cu mare plăcere... *(Mircea îi oferă o cană, de pe măsuta florentină care îi desparte.)* Un adevărat deliciu!

MIRCEA : Vă ascult.

PADOVANI : Serenissima Republică a Veneției și dogele Michele Stenoprețuiesc alianța creștină a înălțimii-

voastre cu regele Sigismund și înțeleg rațiunile ei, dar...

MIRCEA : Un cuvînt care, fără îndoială, mă bucură. Starea de fapt a relațiilor noastre îmi dădea tot dreptul să cred că acest lucru nu vă convine. Cunoaștem bine ce se petrece în Apus: Sigismund, iubind Dalmația și plăcându-i Florența și Milano, vă este potrivnic, mai ales de cînd Serenissima a anexat Padova și Verona.

PADOVANI : Și înălțimii voastre îi este plăcută Florența, după gustul deosebit de rafinat al mobilei de aici. Cu toate acestea, nu ne simțeti dușman.

MIRCEA : Gustul Banului Radu... I-ar fi făcut mare plăcere să vă primească, dacă nu se întimpla să-l fi trimis eu, tocmai acum, chiar la Florența... În schimb, la curțile noastre domnești veți întâlni numai obiecte lucrate de meșterii români...

PADOVANI : Sint nerăbdător să le văd, am auzit că e vorba de piese minunate...

MIRCEA : Sint frumoase. *(Soarbe o gură de lapte.)* Oricum, de ce v-aș fi împotriva, doar ne înrudim prin strămoșii romani.

PADOVANI : Posedați fără îndoială darul de a ghici gîndurile : exact acest argument aveam intenția să-l invoc.

MIRCEA : Florentinii sau milanezii sint și mai înrudiți cu dumneavoastră, totuși nu s-ar spune că vă iubiți foarte mult. *(Familiar.)* Nu mai doriți o cană cu lapte? Seara e foarte sănătos.

PADOVANI : Cum nu, ador laptele!

MIRCEA *(aduce de pe o poliță o cană mare, îi toarnă venețianului)* : Așadar, legătura de sînge n-ar fi pe de-a-n-tregul lămuritoare, Veneția fiind, în această privință, o pildă plină de miez : prietenia cu otomanii stă înaintea oricărui alt lucru în orice anotimp, prielnic sau — mai des — neprielnic lumii creștine.

PADOVANI : Noi, fiind negustori, n-am putea trăi fără ei. De trei secole facem comerț în Orient!

MIRCEA : Firește. Dar cămasa e mai aproape de trup, signor Padovani. Pentru noi, Sigismund este, în clipa aceasta, un reazăm de nădejde.

PADOVANI : Dar mline?... Vreau să spun, se aude că mline veți hotărî împreună războiul împotriva sultanului Süleyman.

MIRCEA : Süleyman mai are, dacă nu intervenim la timp, pînă cînd să poarte de drept acest titlu.

PADOVANI : Fie, prințului... Războiul tot război se cheamă.

MIRCEA : Eu n-am auzit nimic în această privință. Nu știu ce gîndește acum craiul despre Süleyman Celebi...

Dinspre partea noastră, trebuie să știți că românii n-au obiceiul să sară asupra nimănu. Dacă alții vor năvăli asupra-ne, după cum a mai întimplat — chiar de curind cețele lui Süleyman au jefuit dincoace de Dunăre! —, atunci ne vom apăra din nou, așa cum poate ați auzit că sîntem în stare s-o facem.

PADOVANI Cunoaștem. Ecourile hătălicei de la Rovine mai plutesc și acum deasupra Europei... (*Tăcere. Se aude țipătul unei bufnițe și Padovani reacționează imediat.*) În caz de forță majoră, v-am putea oferi protecția Serenissimei...

MIRCEA (*dintr-odată dur*): Io Mircea-Voievod n-am suferit niciodată protecția nimănu!

PADOVANI: Am vrut să spun, *prietenia* Veneției...

MIRCEA: După tratatul pe care tocmai l-ați încheiat cu Süleyman, nu s-ar zice...

PADOVANI (*repede*): V-am putea trimite un foarte bun constructor de cetăți, sau admirabili condotieri, ori arme...

MIRCEA (*din nou calm*): Noi facem cetățile altfel decît în Apus, după nevoile noastre, condotierii, oricît de bine i-ai plăti, își schimbă stăpîinii cu ușurință, cît despre arme, cele făurite la Brașov și la Sibiu sînt foarte bune, iar apropierea acestor orașe le mai scade din preț...

PADOVANI: Poate ceva numerar... casa bancherilor Albani ar fi ȳata sã...

MIRCEA: Baniî noștri de argint și de aramă sînt mici, dar foarte mulți...

PADOVANI: Aurul, mării-ta! Aurul e totul.

MIRCEA Aurul este în noi, signore. (*Tăcere. Padovani privește încruntat mäsufa florentinã.*) Cînd Veneția va dori o alianță încheiată cu cinstită chibzuială, cum avem cu Ungaria lui Sigismund și cu Polonia Jagellonă, adică fără a se amesteca, în vreun fel oarecare, în treburile noastre — și eu sînt sigur că Serenissima republică va înțelege, mai devreme sau mai tîrziu, acest lucru — atunci vom mai vorbi. Deocamdată, noaptea e un sfetnic bun...

(Padovani se retrage cu plecãciuni, dispãre, Mircea mai bea cu poftã o gurã de lapte, apoi își trece dosul palmei peste mustață, satisfãcut, și suflă, cu grijă, în luminãri. Cînd se reanimã scena, a doua zi, razele soarelui dau încãperii un aer fastuos.)

MIRCEA (*calculat*): Dacă Timurlenk nu l-ar fi învins pe Baiazid acum patru ani, „Trãsnetul“ era în stare sã-și

tinã fãgãduiala, ducîndu-și calul sã-l adape în pristolul de la Roma!

SIGISMUND L-ai fi lãsat sã treacã peste Țara Româneascã?

MIRCEA: Sigur cã nu. Dar sã nu uitãm cã la Roma mai duc și alte drumuri... Toate, cum zic unii! Îndrãzneala de odinioarã a lui Baiazid poate trezi poftele urmașilor sãii, grãbiți sã dobindeascã faima temutului pãrinte.

SIGISMUND: Hotarul Dunării l-ați apãrat totuși voi. Sîntem datori recunoștința noastrã regalã. Mai ales cã, în ce ne privește, sincer vorbind, n-am fost totdeauna la înãlțime...

MIRCEA: Mulțumesc pentru recunoștere. Cu o vorbã bunã, românul e în stare sã rãstoarne munții. Pe noi, soarta nu prea ne-a obisnuit cu laudele... Acum, înșã, Timurlenk nu mai este nici el...

SIGISMUND Ceea ce înseamnã cã, mai devreme sau mai tîrziu, dacã unul dintre fiii lui Baiazid va reface puterea imperiului...

MIRCEA: Un vînãtor priceput lovește jivina înainte de a se apropia...

SIGISMUND: Acesta este motivul pentru care am acceptat sã ne înțîlnim. Se aude cã basileul Manuel a rupt-o în fine cu Süleyman. O nouã cruciadã ar gãsi prin urmare în Bizanț punctul de sprijin necesar.

MIRCEA: E o idee nobilã, care cere multã chibzuialã și zbucrium ca sã prindã viață. Din pãcate, cunoscutã fiind încetineala adunãrii vitejilor cavaleri, nu se știe cu ce folos s-ar fãptui aceastã adunare.

SIGISMUND: Cum nu se știe? Otomanii vor fi izgoniți din Europa! N-am uitat lecția de la Nicopole: atacul decisiv va fi condus de domnia-ta.

MIRCEA: Cinstirea e mare, dar nu crede maiestatea-voastrã cã ar trebui lucrat repede, cu toatã hotãrîrea?

SIGISMUND: Mai încet înseamnã mai sigur. Marile ambiții cer timp... N-aveți și voi pe-aici o vorbã care zice cã treaba este stricatã de grabã, sau cam așa ceva?

MIRCEA: Existã grabã și grabã. Sînt împotriva pripelii, înșã nu-mi place sã stau cu mîinile-n sîn pînã cînd trece clipa prielnicã. Dacã marile ambiții cer, într-adevãr, multã pregãtire, situația actualã cere o acțiune imediatã.

SIGISMUND: Cine stã cu mîinile-n sîn? Avem la Roma un papã nou, al doispnezecelea Grigore... Sînt convins cã se va pune curînd pe treabã.

MIRCEA: Și dacã împãratul Bizanțului, fire schimbãtoare cum e, se apucã sã-i facã iarãși ochi dulci lui Süleyman?

SIGISMUND: Nu cred. A mai învățat între timp cîte ceva... De altfel, a

sunat ceasul sfânt al cumpărării certurilor între papi și al împăcării cu ortodoxismul. Doresc să inițiez în acest sens un mare conciliu... Va fi greu să găsim un oraș convenabil pentru toți, dar am eu o idee... Ar fi un efort hotărâtor pentru izgonirea otomanilor din Europa! Nu? Sper că vei trimite acolo unul sau doi reprezentanți...

MIRCEA Spre binele tuturor, voi trimite, numai că noi, românii, repet, nu putem aștepta atîta. Maiestatea-voastră avea dreptate unul dintre fiii lui Baiazid va sfîrși prin a se impune. După cunoștința mea, Süleyman și Mehmed s-au și înclăștat în lupta pentru putere, oferindu-ne fără voia lor momentul pricinic tăptei. În ceea ce mă privește, sînt gata: pot aduna în cîteva zile treizeci de mii de oameni înarmați.

SIGISMUND: Atît de numeroși sînt românii?

MIRCEA Mult mai numeroși, maiestate, vorbeam numai de cei care au învățat să lupte cu adevărat. Nevoim ne-a învățat să fim mulți.

SIGISMUND: Pentru mine e foarte dificil să ating asemenea cifre. Cum puteți plăti atîția mercenari?

MIRCEA: Eu n-am mercenari, ci curteni. Oastea cea mare e alcătuită din țărani, care știu cu toții că trebuie să-și apere pămîntul, familia, avutul, țara... Nimic mai simplu, nu?

SIGISMUND: Sînteți un om fericit, la noi, în Apus, e mai greu de înțeles...

MIRCEA: Dacă i-ați avea pe otomani în prag, ați înțelege... Așadar, mai tîrziu, oricare dintre cei doi învrăjbiți ar birui, fie Süleyman, fie Mehmed, ajungînd stăpîn și în Anatolia și în Balcani, ar fi prea tîrziu.

SIGISMUND: Trebuie să recunosc că e posibil. Pippo Spano — ai observat ce admirabil curtean e acest nobil florentin? — are dreptate: vom înțări grabnic cetatea Orșovei, după cum am întărit și alte cetăți, în Ardeal. În același scop l-am și numit pe Pippo ban al Timișoarei. Pe urmă... Branul va trece în stăpînirea mării-tale, cum ai dori.

MIRCEA: Așa e drept și folositor cauzei comune. Pentru că tot veni vorba: nu crede maiestatea-voastră că, în aceste vremuri grele, ar fi de dorit ca Transilvania să aibă un singur voievod, și nu doi?

SIGISMUND: Nici Tamási, nici Lackfi nu s-ar accepta unul fără altul.

MIRCEA: Totuși, credinciosul vostru Știbor poate rezolva mai bine unele lucruri. Ne cunoaștem din vremuri

urgisite, dar prietenia noastră n-a ruginit. Ar fi o dovadă în plus a încrederii ce ne-o acordați.

SIGISMUND: Iată un gînd potrivit cu mersul lucrurilor. Îți promit că se va face. Unde-am rămas? Pippo sarează instalarea unei garnizoane regale la Chilia, ori cel puțin la Licostomo, fie și temporar, sporind astfel siguranța gurilor Dunării...

MIRCEA: Apele fluviului se varsă în mare pe pămîntul Țării Românești, maiestate, din cele mai vechi timpuri. Ni se cuvine, fără urmă de îndoaială, să fim noi pavăza acelor locuri.

SIGISMUND: Nu uita că eu am admis retragerea garnizoanei noastre regale de aici, din Severin.

MIRCEA: Iar eu n-am pierdut pînă acum nici o cetate.

SIGISMUND: Adevărat, slavă domnului!

MIRCEA: Înseamnă că nu voi pierde nici de acum încolo... Chilia și Licostomo sînt în mîni sigure.

SIGISMUND: Bine... La urma urmelor, o prietenie legată încă înainte de Nicopole contează mai mult. Am încheiat atunci un tratat convenabil.

MIRCEA: La 7 martie 1395.

SIGISMUND: Ce memorie ai, dragul meu!... Un act convenabil pentru ambele părți... Nu ți-am cerut decît o singură dată jurămîntul de omagiu, și atunci de formă... Ce să facem? Trebuie să păstrăm măcar aparențele!

MIRCEA: Ne-am înțeles să fim egali. Nădăjduesc că maiestatea-voastră nu și-a schimbat între timo gîndul... Nu atît Țara Românească are nevoie de sprijinul Europei, cît mai cu seamă aceasta are nevoie de noi. Fără biruința noastră de la Rovine, porțile Apusului ar fi fost sfărîmate de mult...

SIGISMUND: Nu mi-am schimbat nici un gînd. Dovadă, de pildă, că tratatul mării-tale cu Polonia lui Wladislaw Jagello nu mă deranjează deloc. Dar pe otomani, crede-mă, nu pot să-i atac decît în fruntea unei cruciade. Ți-am explicat: conciliul, Papa, împăcarea bisericilor...

MIRCEA: Dacă țineți atît de mult, cel puțin să fie repede, cît mai repede. Altfel, imperiul otomanilor va depăși momentul greu prin care trece și va relua atacul spre mijlocul Europei. Puterea lui e departe de a slăbi de la sine. Constantinopolul a rezistat pînă acum la patru asedii, dar va isprăvi prin a cădea. Otomanii sînt în creștere, maiestate, iar Bizanțul, vrem-nu-vrem, apune, nu mai are vlagă. Gîndiți-vă bine: de cincizeci de ani încoace împărații Bizanțului

supraviețuiesc numai ca vasali ai sultanilor, ori — culmea! — cu ajutorul acestora!

SIGISMUND: Nu depinde totul de mine... Am aștepta greutăți! De-abia s-au potolit agitațiile nobiliare din anii trecuți. Trebuie să-i mulțumesc Doamnei Mara pentru bunăvoința arătată... Relațiile ei cu marile familii au jucat un rol pozitiv în aplanarea conflictelor. Numai că acum am destulă bătaie de cap cu un ceh — altfel, un om inteligent — unul Hus, Jan Hus, care îmi răzvrătește țărani... Țărani dimitale de ce au se răscoală?

MIRCEA: Pentru că ei sînt însăși țara, maiestate. *Terra...*

SIGISMUND: *Terra*, firește... Se vede de departe că limba voastră e latinescă... Nu mi-ai spus ce face eminentul teolog Nicodim...

MIRCEA: Starețul Tismanei este, din nefericire, pe moarte...

SIGISMUND: Ce om! Ce sfînt! L-am cunoscut... Va fi o pierdere irrecuperabilă... Îmi pare rău. Voi trimite pe cineva să mă reprezinte la ultima despărțire. Neapărat. Probabil chiar pe Pippo Spano... A, dar să nu pierdem din vedere un fapt important: cneazul sîrbilor, Ștefan Lazarevici, a acceptat să-mi fie vasal. I-am oferit în schimb. Banatul de Mačva, cu cetatea Belgradului. N-ar fi, deci, cazul să-i întinzi și domnia-ta mîna împăcării? Luptînd la Rovine alături de otomani, el a sperat că-și va salva propria libertate. S-a înșelat. Acum însă avem nevoie de el.

MIRCEA: Bine. Scrisorile convenite sînt pregătite mai de mult...

SIGISMUND: Atunci, ar mai rămîne de discutat Veneția. Ce facem cu Veneția? Dacă m-aș lua după sentimentele mele personale, i-am spus lui Pippo ar trebui să facem praf și pulbere bîrlugul din lagună. E plin de miasme otrăvitoare...

MIRCEA: ...Care nu i-au împiedicat însă pe venețieni să dăinuire de veacuri! Un război cu dogele n-ar folosi decît Semilunei.

SIGISMUND: Domniei-tale îți convine proaspătul tratat al Veneției cu Süleyman?

MIRCEA: Bineînțeles că nu. Ca și voi, maiestate, prefer Florența...

SIGISMUND: Ah, Firenze, Firenze! Mă bucur că Banul Radu și-a mobilat rezidența aceasta în stil florentin...

MIRCEA: Parcă văd că se va întoarce din nou cu cine știe ce obiecte de preț, care sper să nu mai fie jefuite de ieniceri, ca atîtea altele... Cît despre Serenissima Republică, să mai vedem... (*Se aud, nelămurit, trompete.*)

SIGISMUND: Ce se aude?

MIRCEA: Logofătul Baldovin a pus la cale o petrecere în cinstea maiestății-voastre. În stil florentin, firește!

SIGISMUND: În stil florentin? Mă bucur. Șambelanul meu n-a fost în stare niciodată să-mi ofere o asemenea plăcere... (*Muzică florentină de epocă*)

Scena 8

Camera de lucru a voievodului, la Curtea din Argeș.

MITRU: Dincolo de Dunăre s-au ivit iarăși semne de tulburare. Cum a dat firul ierbii, cum au prins a răsări turbanele...

MIRCEA: Aburii îmbătători ai înăririi l-au împins iarăși încoace pe pofticiosul prînz... Unde s-au adunat?

MITRU: Păi, plină una-alta, în dreptul Frumoasei și în dreptul Cocșnilor.

BALDOVIN: Nu-i prost Hasan-Aga: a băgat de seamă că nici pe la Giurgiu, nici pe la Turnu n-are sorți de izbîndă.

MIHAIL: I-or fi plăcînd înai mult cetățile de pămînt...

MITRU: Ce facem, măria-ta?

MIRCEA: Așteptăm.

DAN: Largi mai sînt marginile așteptării...

MIRCEA: Mai bine s-aștepte omul o dată, decît să se pripească de două ori. Înțeleg că n-a trecut încă nimeni dincoace.

MITRU: Nimeni, nicăieri.

DAN: Cînd vor trece, va fi mai greu.

MIRCEA: Nu te iuți, Dan, leacul trebuie croit pe măsura faptelor: dușmanul va mușca din țărîna noastră, ca și altă dată, numai cînd vom isprăvi calea bunei înțelegeri, și alt drum n-ar mai fi.

DAN: Süleyman caută războiul cu luminarea.

MIRCEA: Noi vrem, înainte de toate, pacea.

MIHAIL: Sigismund n-a mai dat nici un semn de viață. S-o fi încurcat iarăși într-ale lui... N-ar fi bine să-i înștiințăm pe regele Poloniei și pe voievodul Transilvaniei?

MIRCEA: Toate, la timpul lor. Baldovin, am nevoie de ultimul tău fecior pentru o lucrare pe care doar el o poate implini.

BALDOVIN: Stanciu nu va pregeța să slujească domnia.

MIRCEA: Să se gătească de drum lung. Îi dai carte pentru pîrcălabul de la Chilia. Să-l ducă peste mare, la Sinop, cu mare grijă și fereală.

DAN: În gheara vrăjmașului?

MIRCEA Cetatea Sinopului ne este prielnică. Prietenii de taină durează unorii mai mult decât hrisoavele pecetluite... De vreme ce Sigismund se joacă de-a chivernisirea Europei, iar Süleyman ne stă în coastă, nevoia ne poartă spre alte porți ale încrederii. Vechi și temeinice. Fie cineva acolo care ne-ar putea fi de folos. Mai mult nu vă pot spune nici vouă. Cadă povara alegerii pe unul singur!... (Lui Baldwin.) Nu va duce nimic scris Să aflu din gura beilului Isfendiyar ce gânduri are. Atât. Altfelva nimic. Să plece îndată, căci leacul pe care îl căutam e grabnic.

BALDOVIN: Ca lumina focului, domnule! (Iese.)

DAN: Cu noi cum rămâne?

MIRCEA Așa cum am zis: așteptăm. Cine are mintea sănătoasă nu eulege un rod necopt. Te mai doare umărul?

DAN (surprins): Nu.

MIRCEA: Atunci, trage spada! Hai, nu-i de șagă! (Trăgînd cl însuși spada.) Crezi că m-am lenevit de-a binele? Așteptăm, așteptăm, dar nu ce minile-n sin!

Scena 9

Cortul luxos al lui Süleyman.

SÜLEYMAN (tînăr molatic, purtînd podoabe bogate, bea cu nesat, întinde cupa, unei roabe, să i se mai toarne; lui Hasan-Aga): Ienicerii tai se vor lenevi dacă nu atacăm... Iar dacă atacăm, Sigismund nu va mișca, acum, nici măcar un deget în ajutorul lui Mircea.

HASAN: Țara Românească nu-i o cupă cu vin, s-o bem cînd ne place!

SÜLEYMAN: Nu înțeleg, Hasan... Nu mă sili să înțeleg, Hasan, n-am vorbit destul de limpede?

HASAN: Pină nu stau ploile, nu trec dincolo în ruptul capului. Pe-aici, primăvara, plouă mult. Iar eu, cu oamenii mei, m-am săturat de bălțile Dunării plină în gît!

SÜLEYMAN: Tu, care nu bei decât apă?

HASAN: Fiecare cu băutura lui. Sau cu mocirla lui. În ce mă privește, nu mai vreau să-mi înec ienicerii în nici un fel de mocirlă.

SÜLEYMAN Hasan, ia seama! Pentru asemenea vorbă, Baiazid ți-ar fi smuls barba și mustățile!

HASAN: „Trăsnetul”-slăvitul aparține cerului, să nu-l amestecăm în noroaiile pămîntului...

SÜLEYMAN: Pricipe odată, generale, că eu nu mai sînt Süleyman Celchi, ci Sultan Süleyman. Sultanul și stăpînul tău îți poruncește să treci în-

dată akîngii peste Dunăre! Dacă nu cucerim, măcar să jefuim! (Bea din nou, cu poftă.)

PADOVANI (intră pe neașteptate): Pri-mește, luminăția-ta, salutul credincios al Serenissimei!

SÜLEYMAN: Padovani! Iată o surpriză plăcută! (Roabei care îl servește.) O cupă! (Lui Padovani.) Cum ai ajuns aici, așa, fără să te vadă nimeni?

PADOVANI: Veneția nu pătrunde numai acolo unde nu vrea să pătrundă, luminate stăpîn. Înălțimea ta mă cunoaște doar! Posed, din naștere, un secret celebru „Sesam, deschide-te!” și Sesam, preasupus, se deschide... (Hasan iese, mormăind.)

SÜLEYMAN Aici, nu toată lumea știe de glumă... Ce te-a minat încoace?

PADOVANI: Am învățat, la români, o zicală nostimă: cele bune să se-adune, cele rele să se spele...

SÜLEYMAN Să n-aud de ghiauri!

PADOVANI Într-adevăr: e de preferat să audă ei de luminăția-ta! Acum, trecînd la afaceri, dacă Sultan Süleyman dorește să cîștige o partidă grasă, ar fi bine să ia în seamă sfatul meu, adică al Serenissimei... (Oferindu-i o cutiuță elegantă :) Am aici un giuvaer care își caută stăpînul...

SÜLEYMAN Că ești un drac împielit, nu-i o noutate pentru mine. (Bea.) Ce mai cozi, ia spune!

PADOVANI: Mircea e la strimtoare. Riga Sigismund, după ce s-a agitat cît s-a agitat pe la Dunăre, și-a luat alaiul în spinare și s-a dus în Boemia, să cîștige acolo, la rîndul lui, o partidă mai grasă!

SÜLEYMAN: Și el?

PADOVANI: Dacă așa zice înălțimea-ta... și el! Vrea să fie rege și în Boemia, ba chiar și în Germania!

SÜLEYMAN: Bună idee! Voi ataca, deci, din toate puterile. Este momentul cel mai nimerit să-i înjug odată pe ghiaurii ăștia bogați din sînga Dunării!

PADOVANI Dimpotrivă: atacîndu-l pe Mircea, există riscul să caute o înțelegere cu cei din Anatolia, împrejurare care v-ar pune într-o situație cu totul neconvenabilă; lăsîndu-l în pace, voievodul va deveni, în schimb, mai înțelegător. Pe el îl zgîndără doar gîndul că e „de-sine-stătător”! Așa sînt românii: le place ideea de libertate. Ca și nouă, venețienilor, de altfel. Îi înțeleg. Spiritul latin, de!

SÜLEYMAN: Adică, să nu-l raai supun pe ghiaur?

PADOVANI N-am zis asta, ar fi o mare greșeală. Să-l supuneți, dar cu închetșorul, cu binișorul... Vai ce bine

un învățat limba lor! Observați? Vorbesc foarte nuanțat românește... Renunțați la pradă, și eu vă garantez că voievodul se va îmblânzi. El vrea pace? Noi vrem, de asemenea, pace.

SÜLEYMAN Cum ai spus? Eu nu doresc deloc pacea.

PADOVANI: Nu doriți pacea lui. Dar sperați, fără îndoială, în *pacea înălțimii-voastre*, mai exact, în *pacea noastră*, a Venetiei, împreună cu sultanul Süleyman. Sînt și păci care înrobesc, stăpînesc...

SÜLEYMAN: Dar eu ce fac cu bravii mei akingii? Cu proaspeții mei ieniceri? Aștia, dacă nu luptă sau dacă cel puțin nu jefuiesc, se răscoală...

PADOVANI Peninsula balcanică e mare, luminăția ta...

SÜLEYMAN Ai dreptate. La urma urmelor, n-ar strica nițică pace, cît ține vremea asta ploioasă. Hasan! (*Linște-te.*) S-a cam ramolit generalul ăsta al meu nu mai aude. Hasan-Aga!

HASAN (intră): De ce strigi, Süleyman Celebi, doar nu sînt surd?!

SÜLEYMAN (enervindu-se): De ce?! De ce?!... De aia! Nu ți-am spus că dacă nu cucerim n-are rost să mai jefuim? Ridică tabăra! (*Bea, admîrînd giuvaacrul oferit de Padovani.*)

Scena 10

Reședință la Sinop.

BEDREDDIN: Nici o veste, Isfendiya?

ISFENDIYAR: Nici una. De luni de zile, nimic!

BEDREDDIN: Nu-mi place adormirea care ne-a învăluit de la o vreme, de parc-am sta, aici, în Sinop, ascunși în vată. Ne moleșim, și e păcat.

ISFENDIYAR: Vrajba între ai noștri crește, iar noi stăm cu brațele încrucișate.

BEDREDDIN: Tu, Musa, trebuie să ne aduci dezlegarea și dreptatea pentru toți, căci toți ne-am zămislit la fel și merităm aceeași viață.

MUSA: Visuri, șeicule, visuri frumos colorate, ca niște pene de păun... Dacă ar fi cum spui, cine ar mai stăpîni, și mai ales *cum*?!

BEDREDDIN: Ar domni încrederea între oameni, chezășia unei vieți noi, fără blestemul poftelor nesăbuite.

MUSA: Încrederea? Auzi, bătrîne Isfendiya, parcă v-ați fi vorbit!

ISFENDIYAR: Gîndurile bune se înțeleg între ele pe nesimțite. Eu n-am încetat să cred în prietenii mei.

MUSA: Uite că aceștia tac, în vreme ce Mehmed mocnește, iar Süleyman stăpînește Rumelia și Bosforul, se lăfăie în grațiile Bizanțului și, unelînd cu venețienii, are în mînă marea și negoțul!

ISFENDIYAR Dimpotrivă. Venețienii îl au în mînă pe el. Süleyman s-a vîndut Republicii din lașună.

BEDREDDIN: Musa are dreptate: frațele lui nu s-a oferit pe tavă chiar pe degeaba. Are acum un dușman mai puțin și o flotă mai mult.

ISFENDIYAR: Are. Le are aproape pe toate, dar din fericire îi lipsește ceva: voievodul Mircea.

MUSA: Tăcutul dumitale prieten... Rămîn la părărea că îi dai prea multă importanță.

BEDREDDIN: Dintre ghiauri, e principele cel mai puternic și cel mai viteaz.

ISFENDIYAR: Numai el l-ar putea înfrunta cu folos pe Süleyman, dar n-o face...

MUSA: Să-ți spun eu de ce n-o face: pentru că i-e frică.

ISFENDIYAR: Frică? După tot ce s-a întîmplat la Rovine? Și la Chilia? Și la Dîrstor? Nu. Mircea nu va ataca niciodată. Nu el are nevoie de noi, ci noi de el. Înțelege, Musa Celebi? Bedreddin știe ce spune. Du-te la Curtea din Argeș, între Țara Românească și ținuturile noastre au fost întotdeauna legături strînse. Acum ele ar putea rodi cu mare folos și pentru noi și pentru români, într-o pace adevărată.

MUSA Să mă duc, fără a fi fost poftit?

BEDREDDIN: Românii sînt ospitalieri de felul lor.

(Afară se aude zarvă. Încoadă II năvălește, prosternîndu-se.)

ISCOADA II (cătînd din ochi, apoi lui Isfendiya): Iertare, stăpîne...

ISFENDIYAR: Cine ești tu?

ISCOADA II O iscoadă.

MUSA: A cui?

ISCOADA II Nu mai știu, stăpîne...

BEDREDDIN: Asta-i vorbă de om ne-bun!

ISCOADA II Zău că nu mai știu... Și, la urma urmelor, nici nu-mi pasă. Care dă mai mult, ăla e stăpînul...

BEDREDDIN Vedeti unde-am ajuns?

ISFENDIYAR: Cît vrei?

ISCOADA II: Atîta cît face: zece galbeni!

ISFENDIYAR: Cam mult! Uite, totuși, prețul... Mai întli, vorbește! De unde vii?

ISCOADA II Tocmai din Țara Românească.

MUSA : Singur ?

ISCOADA II Acuma, da...

ISFENDIYAR : Ați fost mai mulți ?

ISCOADA II : Pe-o parte, da, pe alta, nu.

BEDREDDIN : Ascultați la mine : omul acesta are stofă de filozof...

ISCOADA II : Nu, stăpîne, stofă n-am... Eu, cu ochii și cu urechile... Iar la ananghie, am un jungher îndrăcit.

ISFENDIYAR : Lasă asta și spune lămurit totul.

ISCOADA II : Voievodul Mircea a trimis aici un om, fecior de boier, de boier mare, al logofătului Baldovin. Îl chema Stanciu.

BEDREDDIN : Semnul așteptat !

MUSA : Înțeleg că nu mai trăiește.

ISCOADA II : Păi cum să mai trăiască dacă a fost ucis ?!

ISFENDIYAR : Tu ?

ISCOADA II Doamne ferește ! Nu-mi spurc eu sufletul pe-un prăpădit de galben venețian ! Doar că taman cînd să i-o zic lui Stanciu ăsta, au tăbărit pe el niște slujitori împărătești și l-au făcut chisăliță...

MUSA : Unde s-a întîmplat ?

ISCOADA II : Aici, aproape, cînd ne-am dat jos din corabie.

MUSA : Mîna lui Mehmed !

ISFENDIYAR : Cunoști rostul călătoriei lui Stanciu ?

ISCOADA II : Nu, stăpîne. Mă jur. N-avea nici un răvaș. A tăcut ca un mut, pînă cînd au început să-l căsăpească. Am prins doar o vorbă — Isfendiyar-bey — și am venit aici...

ISFENDIYAR : Bine. Uite galbenii și să nu te mai vād ! *(Iscoada II iese.)*

BEDREDDIN : Stanciu a fost semnul așteptat.

MUSA : Un semn mut.

ISFENDIYAR : N-are a face. Pentru mine e limpede : Mircea a vrut să ne întindă, peste mare, o punte a înțelegerii, căreia noi trebuie să-i răspundem pe măsură.

BEDREDDIN : Du-te la Argeș, Musa. N-am pregetat să te îndemn într-acolo încă de la moartea lui Isa, fți amintești ?

MUSA : E un risc.

BEDREDDIN : E o clipă care nu trebuie irosită.

ISFENDIYAR : Ai altă cale, dacă vrei într-adevăr să curmi netrebnicia lui Süleyman ?

MUSA : Nu. Rînduiți bine totul și Allah să ne lumineze !

(Din minaretul unei moschei apropiate se aude glasul muezinului.)

Scena 11

Un tatac.

PADOVANI : O rog pe măriă-voastră să mă creadă că nu mi-a fost deloc ușor...

MARA : Eu vă cred, dar dumneavoastră luați de bună sinceritatea lui Süleyman ? V-a promis pacea. O va respecta ?

PADOVANI : Are tot interesul. Dar, desigur, un gest de bunăvoință din partea voievodului față de sultan ar fi foarte binevenit.

MARA De pildă ?

PADOVANI Unul potrivit — cum să spun ? — simpatiei pe care țara Românească a arătat-o întotdeauna, pe drept cuvînt, Bizanțului... Noi, venețienii, înțelegem foarte bine că o tradiție seculară nu poate fi trecută ușor cu vederea pentru țara dumnea-voastră, romanitatea orientală e mai aproape decît cea occidentală. Fără a uita o anumită influență a Patriarhiei din Constantinopol !

MARA Lucruri cunoscute. Nu uitați că cei doi mitropoliți ai Țării Românești sînt, prin voia voievodului, pămînteni, și că sînt confirmați de dînsul... V-am întrebat în ce ar consta gestul de bunăvoință.

PADOVANI : Aveți o fiică. Basileul Manuel are un nepot disponibil...

MARA : Niciodată ! Domnița trebuie să se mărite cu un principe apusean. Aceasta, cînd îi va veni vremea. E mult prea tînără.

PADOVANI : La noi, în statele italiene, principesele se mărită uneori încă din leagăn...

MARA : N-au decît. Fiica mea va fi o reșină adevărată, nu o păpușă bizantină, croită din cirpe aurite ! S-o mărit cu un principe nevolnic numai pentru că unchi-său s-a împăcat iar cu Süleyman ? S-ar cam depăși măsura, signore !

PADOVANI Vorbiți cu patimă. Personal, vă înțeleg. Am și eu, acasă, un copil, iar pe măriă-voastră depărtarea de ființele iubite, fără îndoială, o irită. E omeneste. Nu mai insișt.

MARA : Mai bine.

PADOVANI : Din păcate, însă, un agent diplomatic nu prea are voie să fie sentimental.

MARA Ce vreți să spuneți ?

PADOVANI Nu vă neliniștiți, Doamnă : mărișul îl amînăm. În schimb, prezența domniei-voastre la Curtea din Argeș, excelentisimă stăpînă, ar fi mai mult decît necesară.

MARA : Am senzația că vă depășiți atribuțiile. Vă mărturisesc, totuși, că sînt motive întemeiate să-mi petrec alfta vreme aici, la episcopia din Oradea. Fac băi, signore. E suficient de clar ?

PADOVANI : Vă urez multă sănătate. Am auzit că realmente aceste băi sînt miraculoase. Vine multă lume să se caute, din toată Europa. M-am întîlnit, ieri, din pură întîmplare, cu distinsa contesă de Cilly. (*Maru tresare.*) În fine, aș fi mîhnit să abuzez de ospitalitatea voastră. Vroiam numai să vă solicit un drum la Argeș, pentru că situația este mai complicată decît ar părea. Papa nu s-a decis încă asupra persoanei ce urmează a fi episcop la Argeș, iar voievodul, iertați-mă, atfta așteaptă...

MARA : Credeți că aș putea să intervin în această chestiune ?

PADOVANI : N-am nici o îndoială că ar fi foarte bine s-o faceți. Pe de altă parte, sînt unele indicii privind o apropiere a Curții de la Argeș de niște rebeli otomani din Anatolia, fapt care l-ar irita nespun pe Süleyman...

MARA : Nu știu dacă ați observat că voievodul nu se lasă influențat de nimeni. Nici chiar de mine.

PADOVANI : Cunosc. E o fire inflexibilă. Cu toate acestea... mai sînt și alții, mai e vorba și de o anume atmosferă...

MARA : Cura de băi nu trebuie întreruptă.

PADOVANI : N-ar fi vorba de o întrerupere mare. (*Ferm.*) Insistă însuși Papa, într-o împrejurare delicată, în care Veneția îl sprijină deplin.

MARA : Oh, dacă pontiful și dozele au căzut, în sfîrșit, de acord într-o privință, n-am să le tulbur tocmai 'eu înțelegerea, nu-i așa ? Ne vom revedea curînd la Argeș, signore !

Scena 12

Incinta Curții din Argeș.

MEȘTERUL ZIDAR (*scăpînd un bolovan*): Ei, fir-ar să fie !... (*Mihail îl ajută să-l așeze la locul potrivit.*) L-am pus greșit... Să mă ierți, măria-ta. Nu se cădea...

MIHAIL : Zidirile țării sînt ale tuturor, și-apoi, nu strică să învățăm de toate.

DOMNIȚA (*intră*): Mihail ! Nu l-ai văzut pe Mitru ?

MIHAIL : A plecat de ieri, la coasă... Era ceva grabnic ?

DOMNIȚA : Vezi bine : mi-a făgăduit un miel alb...

MIHAIL : Atunci, te pomenești că se întoarce iute, deși cositul nu ține de azi pe mline...

DAN (*în treacă*): Mitru ? Aflați că s-a și întors.

DOMNIȚA : Cu un miel alb ?

DAN : Da' de unde ? Cu o mină de osmanlii.

MIHAIL : De bună seamă, prinși.

DAN : Nici vorbă ! O solie cam ciudată, în frunte cu unul, Musa, cocon de-al lui Baiazid.

DOMNIȚA : A, Musa ! Ce bine, o să gătim, pentru musafirul Musa, o nemaipomenită musaca !

DAN : Mie, unul, nu prea-mi plac bucatele astea...

MIHAIL : Un principe otoman care ne calcă pămîntul cu sabia în teacă ?!

DAN : Ai un aer de parcă ar fi trebuit să-și ceară voie de la tine ! (*Iese.*)

DOMNIȚA : Mie îmi pare bine. Am să văd și eu, în sfîrșit, un păgîn adevărat. (*Zidarului.*) Spune și dumneata, meștere, la vîrsta mea să nu fi văzut un otoman sadea ?! Eu, care țin-tesc vînatul mai iute decît tata ?

ZIDARUL : De, domniță, poate că-i rău, da' poate că-i mai bine...

MIHAIL : Meșterul are dreptate. La ce-ți trebuie ?

DOMNIȚA : Ba n-ai dreptate, meștere. De cînd m-am născut, tot de osmanlii aud vorbindu-se, că mă și mir cum de nu-i visez ! Vin păgînii ! Pradă păgînii ! Fug păgînii ! Iar vin păgînii ! Ne batem cu păgînii ! De n-ar da iară păgînii !... Și tot așa ! Știi dumneata de ce jucărie îmi aduc eu cel mai bine aminte ? De un ienicer cioplit în lemn !

MIHAIL (*mai bine dispus*): Parcă te văd certîndu-l... Toată ziua îl certai !

DOMNIȚA : Cine l-o fi făcut, nu știu, da' uite, mie nu-mi iese din cap nici astăzi !

ZIDARUL : Eu l-am cioplit... Să mă ierți...

DOMNIȚA : Dumneata ?

MIHAIL : Da' mică-i lumea, neică !

ZIDARUL : Chiar că-i mică... Pe ienicerul acela, l-am meșterit dintr-un lemn de stejar, pe drum, cînd ne întorceam de la Cîmpia Mierlei... cîți mai rămăsesem... Calul mergea la pas... și eu ciopleam... vroiam să nu uit... trebuia să nu uit...

DOMNIȚA : Cum o fi ajuns la mine ?!

ZIDARUL : După ce ne-am întors, vodă ne-a oprit pe cîțiva aici, la curie... Era nevoie să se întărească zidurile... Că și acum... De la meșterul Manole și încă dinaintea lui, mereu e nevoie să întărim zidurile... Măria-ta erai mititică, tare mititică... Și alergînd pe-aici... Tot pe-aici !... Ai dat peste ei și... să mă ierți... l-ai apucat cu mînuțele amîndouă, și nu l-ai mai lăsat...

MIHAIL Mda... *(Vrînd să întoarcă lucrurile la glumă.)* Să mai zici că n-ai prins și tu, o dată, un ienicer!...

DOMNIȚA N-am vrut să te mîhnesc, meștere...

ZIDARUL De bună seamă. Așa a fost să fie...

DOMNIȚA Știi ce? Mai ciopleșic-mi un ienicer, ca să fim chil. Acuma ți-l cer eu!

ZIDARUL: Bine, domniță... De-oi mai ști cum arăta... Vremea și vîrsta aburesc oglinda unui chip văzut de mult...

Scena 13

Curtea din Argeș. De-o parte, camera de lucru a voievodului, de alta, o anticameră.

MUSA *(oferindu-i lui Mircea o spa-lă)*. Primește, voievodule, semnul prieteniei pe care ți-o port. Facă Allah ca ea să despice vechea dușmănie dintre noi, precum această spadă despică voalul cel mai subtil.

MIRCEA *(primind arma)*: Frumoasă.. Te încredințez, Musa Celebi, că la noi, românii, vrăjmășia ține doar atîta vreme cît sîntem dușmăniți. *(Cerce-tează spada.)* O armă cu două tășuri

MUSA O armă de preț.

MIRCEA: Da. Venețienii sînt meșteri iscusiți... *(Așază spada, cu grijă, pe o măsuță.)*

(Acțiunea trece în anticameră.)

DOMNIȚA: Măria-sa e înăuntru?

MITRU În sfat de taină cu prințul Musa. Și cu, care l-am luat, ieri, drept un bei oarecare... S-o fi supărat, iar acum...

DOMNIȚA Mă lași să-l văd? Să știi că nu mă sperii. Pînă la urmă m-am deprins cu gîndul că și păgînii sînt oameni. Mă întreb numai cum discută tata cu ei cînd nu se războiesc...

MITRU Am poruncă strașnică să nu intre nici mușca... Cu toate că, dacă ar fi după mine, tare aș mai lăsa să intre măcar una...

DOMNIȚA Adică, în ochii tăi, eu nu fac nici cit o mușcă?

MITRU Da' eu n-am zis...

DOMNIȚA: Mi-ai promis un miel alb și mi-ai adus un berbec tucuriu... N-am să uit asta!... Or zăbovi mult?

MITRU De, cu un asemenea musafir...

DOMNIȚA Ascultă, tu știi limba lor?

MITRU Nu prea... Cîteva vorbe iatagan, turban...

DOMNIȚA Păi da, vorbăreț cum ești.

MITRU Eu îs cu armele, domniță.

DOMNIȚA Bine, căpitane Mitru! Dară-ă așa, de ce te tot învîrtești pe lingă mine? Eu nu-s nici arc, nici spadă și nici sulită! Ei, iar ai tăcut? Atunci, n-ai decît să te plimbi cu armele dumitale! La urma urmelor, mai bine... MITRU Cum vine asta, „mai bine“?

DOMNIȚA: Așa!... Dacă altfel nu se poate...

MITRU: Păi...

DOMNIȚA: Auzi, lume! Eu abia aștept să stau de vorbă cu el, că umolă toată ziua pe drumuri, și el — neam! Parcă-ai fi un akîngiu.

MITRU: Domniță!

DOMNIȚA: Vezi că înțelegi limba lor? Akîngiule!

MITRU: Nu mai zic nimic...

DOMNIȚA Nici nu-i nevoie, Mitru! Mă duc. Doar dacă vrei să zici de unul singur. *(Iese.)*

(Acțiunea trece în camera de lucru a voievodului.)

MIRCEA Te înțeleg, am fost cîndva într-o împrejurare asemănătoare.

MUSA: Uzurpatorul Vlad... Istoria ne înținde, citeodată, capane ciudate. Vlad a profitat atunci de cea mai strălucită victorie a mării-tale. Era, dacă nu mă înșel, după bătălia de la Rovine...

MIRCEA: Întocmai. Știe multe Isfendiyar-bey...

MUSA: Ai să-mi dai, așadar, ajutorul de care am nevoie împotriva lui Süleyman, ca să ajung în drepturile mele, la Adrianopol?

MIRCEA Moștenirea lăsată de părintele tău e tare încurcată. Ițele țesute în jurul puterii s-au încîlcit rău. Nădălduim că le-ai cercetat cu luare aminte, cum dealtminteri am făcut-o și noi. Să te ferești de Mehmed.

MUSA El domnește la Brusa. Eu nu doresc decît Rumelia.

MIRCEA O împărăție cu două capete e ca mărul bătrîn cu două poame, gata să se scuture la prima atingere.

MUSA: Pînă la urmă, va domni unul singur...

MIRCEA: Dacă gospodarul e un om înțelept, taie pomul sterp și sădește alții, roditori.

MUSA: Voi avea grijă ca dinspre Mare cea Mare să bată numai vînturi prielnice.

MIRCEA Fie! Eu nu voi trage sabia asupra lui Süleyman fără să fiu mai întîi atacat. Dar, cît îl știi eu, fratele domniei-tale nu va întîrzia să te caute aici, la noi... Deci, dacă te ajut, va trebui neapărat să ajungi acelu „unul singur“. Altfel, mi-aș arunca țara într-o prăpastie fără fund.

MUSA: După cum se arată, voi fi. Măria-ta vei primi bogății fără număr și pămînturi în Europa!

MIRCEA Să-i lăsăm pe vecini într-ale lor. Nu apucăm ce nu-i al nostru. Nouă ne ajunge pacea trebuincioasă pentru a fi ce sîntem și cît sîntem.

MUSA Puțin, voievodule, pentru cît prețuiești!

MIRCEA Puținul de azi poate însemna, niine, mult... Făgăduiește-mi cu toată tăria acest „puțin“.

MUSA Allah să-mi fie martor!

MIRCEA: Bine.

MUSA Dacă este nevoie de o chezășie...

MIRCEA Scrisorile prietenilor mei Isfendiyar și Bedreddin sînt cea mai bună chezășie. Dar vreau să știi că mai am și alte alianțe, pe care n-am de gînd să le stric în nici un chip.

MUSA N-am să ți-o cer niciodată... Doamna ta, pe care încă n-am cunoscut-o, este catolică, nu?

MIRCEA: Iată un lucru care nu începe în vorbele noastre.

MUSA (*insistent*): Venețianul de la curtea înălțimii-tale, pe care l-am cunoscut, nu-mi place deloc...

MIRCEA: Nici mie, dar asta este, iarăși, treaba mea.

MUSA: Nimic să nu se clinească din ce am hotărît!

MIRCEA: Totul va depinde numai de tine Musa Celebi...

(*Prin fereastra îngustă, o rază de soare parcă pecetluiește stringerea lor de mînă.*)

PARTEA a II-a

Scena 14

Curtea din Argeș. Un iatac.

PADOVANI Voievodul pare să-l ia sub protecția sa pe Musa. Vedeți că am avut dreptate? Ce se întîmplă e pur și simplu împotriva firii! Trebuie făcut ceva!

MARA (*încă brodînd*): Dacă nici dumneavoastră nu găsiți o soluție...

PADOVANI Sîntem martorii unei trădări fără precedent!

MARA: Cuvîntul e cam dur, signore. Dealtfel, cine pe cine a trădat? Și ce?

PADOVANI Echilibrul european Joamnă. Europa nu poate sta multă vreme într-un singur picior!

MARA Care, după părerea Veneției, ar fi...

PADOVANI Sigismund. Azi: regele Ungariei, Germaniei și Boemiei. Mîine: împărat roman al Germaniei!

MARA: Iar celălalt picior...

PADOVANI Un imperiu otoman unitar și puternic.

MARA E un punct de vedere. Pot fi însă și altele... În definitiv, cu ce ar fi mai rău Musa decît Süleyman?

PADOVANI Musa este unealta lui Mehmed! Se adună nori grei, Doamnă, asupra Tării Românești în primul rînd. Pe Süleyman noi îl putem strîni — căci s-a muncit și s-a investit mult în această direcție —, pe Mehmed, nu. Numai credința și voința voastră rai pot risipi furtuna care vine. Dacă nu pleacă Musa, Süleyman va porni un război nimicitor. (*Dur.*) Doar nu v-ați întors aici degeaba. Împiedicați-l pe voievod să cadă, prin Musa, în mîna

lui Mehmed, salvînd astfel Țara Românească și Europa!

MARA: Credeți că ar fi posibil?

PADOVANI Cred că așa ar trebui să fie...

MIRCEA (*a intrat pe neașteptate*): Ce ar trebui să fie?... Ar trebui să fie domnia-ta mai rar prin preajma Doamnei noastre...

MARA (*cu intenție*): Era vorba de virtuțile voinței...

PADOVANI (*redresat*): Exact. Veneția ar fi, în această privință, un exemplu remarcabil...

MIRCEA: Atunci, de ce n-o lăsați pe doamnă să voiască singură, netulburată de alte voințe?

MARA („*nevinovată*“): Seniorul Padovani are însărcinarea Curiei papale s-o reprezinte, în lipsa episcopului...

MIRCEA: Însărcinarea papei? (*Într-o Padovani.*) A căruia dintre papi? A celui de la Roma, a celui de la Avignon, sau a celui de la Pisa? Că acum sînt trei. Cînd vă hotărîți pe ale cărui îndemnuri — și nu voințe! — să le urmăm, să-mi spuneți... (*Padovani se înclină ceremonios și iese.*) Uite ce frumoasă vreme, Mara...

MARA Frumoasă, într-adevăr... Știi, Mircea, m-ai uitat întotdeauna cu puterea ta de a trece peste lucrurile neplăcute ca și cum nici n-ar fi existat. Padovani a încercat pur și simplu să mă cumpere...

MIRCEA Fiecare își urmează drumul său, după cum îi este firea și interesul. În felul lui, venețianul e o oglindă de cea mai bună calitate a lumii din care vine: ar cumpăra și ar vinde orice și oricum, numai să iasă în ciș-

tig. Mai ales suflete ar cumpăra! Irai pare rău pentru el: pot să-i ofer sare, miere, ceară, vite, grîne, la nevoie chiar și aramă. Dar *suflete* — și *pă-mînt!* — Țara Românească n-a vindut, nu vinde și nu va vinde niciodată! Asta nu pot să înțeleagă cei care încearcă marea cu degetul, de la Darius încoace... Nu-i vina noastră, nu-i așa?

MARA De ce nu-i ceri dogelui să-l schimbe?

MIRCEA Pentru că răul nu-l poartă uncalta, ci meșterul. Toate uneltele sînt la fel în mîna aceluiași meșter.

MARA: Padovani stă cu ochii pe Musa. Nu credem, totuși, prea mult în sinceritatea prințului otoman? Sigismond are îndoieli în această privință.

MIRCEA Regele ar face mai bine să-și țină promisiunile de la Severin, cite au fost... Ei, Mara, e nevoie de o legătură mai strînsă cu nobilii Cilly — doar sîntem un fel de neamuri! Și cu Știbor de Știboricz. Cînd vei pleca din nou la Oradea și în Carintia, am să te rog să-i vezi neapărat. Sigismond e atît de influențabil... Va trebui să priceapă miezul legăturilor adînci care mă unesc acum cu Musa, ca să ai un aliat de nădejde nu e destul să-l vrei tu pe el, este nevoie să te vrea și el pe tine... Merită și oamenii noștri, măcar o vreme, să-și mai strîngă recoltele în tihnă, netulburăți de năvălitori.

MARA: Ai ajuns, tu, să vorbești de tihnă? Nu cumva îmbătrînești, Mircea?!

MIRCEA: Toți îmbătrînim odată și-odată, dacă ne-au iertat ciurma și războaiele. Dar din trecerea noastră prin viață se adună, mereu — cu mult chin, și cu multă *voînță* —, temeiul fării și dreptatea neamului meu. Cred cu tărie într-un timp al buneii înțelegeri și neîncrederea sau înșelăciunea unora mă supără cumplit. Asta-i tot.

Scena 15

Incinta Curții din Argoș; într-o parte se vede zidul aflat în construcție, la mijloc e o paște, în partea opusă se înalță un pridvor.

MUSA (în spațiul central al scenei):
Domniță!

DOMNIȚA (în trecere): Da?

MUSA: Sînt aici de-atîta vreme, fără să fi schimbat cu domnia-ta nici o vorbă... Te ferești de mine? Te înspăimînt?

DOMNIȚA: Nicidecum. Nu ești un om ca toți oamenii?

MUSA: Nu. Nu chiar...

DOMNIȚA: Te pomenești că-i fi vreun zmeu!

MUSA: Un ce?

DOMNIȚA: Un zmeu. Vai de mine, cum să-ți explic?! Un fel de fiară zburătoare, care răpește fetele. N-ai cum să pricepi... Dar pentru asta ar trebui să fii fioros.

MUSA: Și nu sînt?

DOMNIȚA: Nu. Nu chiar...

MUSA: Înceamnă că am putea sta de vorbă...

DOMNIȚA: Păi, nu stăm? Adică, am stat. Acuma mă duc, prințule! (*Dă să plece.*)

MUSA: Domniță!

DOMNIȚA: Da?

MUSA (*foarte serios*): Am impresia că voi deveni, curînd, un zmeu...

DOMNIȚA: Dacă-i așa, nu mai plec: fug! (*Iese.*)

MUSA (*privind lung în urma ei*): Degeaba. Nimeni nu poate fugi de soarta lui... (*Vrînd să plece, se pomeneste deodată, surprins, în fața lui Mircea.*)

MIRCEA: Ce zici de dimineața asta fără pic de nor? Se vede că vorba cea veche e adevărată: frumosul soare tocmai călărește un leu!

MUSA: Pe la noi se spune că primăvara timpurie vestește lucruri bune.

MIRCEA: Da... E o bucurie a naturii, a omului... Te-am văzut, mai devreme, alergînd un murg. E prăsit din armăsarul care m-a purtat la Rovine. Îți place?

MUSA: A fost minunat! Călărindu-l, am simțit că trăiesc cu adevărat.

MIRCEA: Atunci, ia-l în stăpînire cu sănătate. Ți-l dăruie.

MUSA: Mărinimos, întocmai cum te descria Isfendiyar... Îți mulțumesc. (*După un moment de tăcere.*) Măria-tă... nu știu cum să-ți spun...

MIRCEA: S-a întîmplat vreun necaz?

MUSA: Dimpotrivă...

MIRCEA: Hai, prințule, ne cunoaștem, acum, destul de bine ca să ne putem spune orice.

MUSA: Fii binecuvîntat pentru curajul pe care mi-l dai! Uite, voievodule, m-am gîndit temeinic și mult. Am vrut să fiu sigur că nu mă înșel, că nu-i o simplă toană, că nu visez păuni înfoiați...

MIRCEA: Înceamnă că e ceva deosebit.

MUSA: Vreau să-ți cerșesc o mare favoare... Nu știu dacă e înțelept ce fac, dar altfel nu se poate.

MIRCEA: Deșartă-ți sufletul, omule!

MUSA: Îți cer... mîna Domniței! (*Mircea rămîne stană de piatră. Din aoproiere se aude nechezatul cailor.*)

(Acțiunea trece în porțiunea de scenă dominată de zidul aflat în construcție.)

PADOVANI: Vă antrenați frumos, alte-tă... Vă admir. Sincer vă admir.

DAN Cوندتودierii dumneavoastră nu fac și ei exerciții de luptă?

PADOVANI: Oh, desigur. Aceasta le este meseria. Pentru aceasta sînt plătiți... Dar par mai greoi, mai fără viagă, cum se spune pe-aici... Pe altceva-voastră nu vă plătește nimeni. Mă gîndeam că asemenea oameni ar face, la noi, averi importante...

DAN: Fiecare cu bogăția care i se cuvine. Dacă e vorba de venituri, nu sînt un om sărac.

PADOVANI: Am observat, principesa Iliana etalează niște toalete splendide.. Vă felicit și, încă o dată, vă admir..

DAN: Mulțumesc.

PADOVANI Poate vreodată, la un ne-caz, cine știe?... Am oarecare influență pe lângă bancherii din Hialto...

DAN: Sînteți foarte binevoitor, dar — fără îndoială ați aflat și dumneavoastră — nu stăm chiar așa de prost cu aurul, cum se crede, pesemne, în Apus...

PADOVANI Firește, firește... Fiecare cu averea care i se cuvine... Otomanii, însă, costă... Nu știu dacă Musa Ccelebi a moștenit mare lucru de pe urma lui Baiazid.

DAN N-am idee, nu m-a preocupat starea lui... A fost o pauză plăcută.

PADOVANI: Nu mai puțin, pentru mine.. Vă fie mîna ușoară și spadă grea! E o urare venețiană...

DAN Frumoasă! Noi, însă, avem și mîna grea...

(Odată cu inserarea, acțiunea trece în pridvor.)

MIRCEA Mitru... stinge făclia... nu trebuie... *(Mitru ezită.)* Poruncă, Mitrule! *(Mitru stinge făclia. Cei doi rămîn sub raza rece a lunii, din ce în ce mai palidă. Voievodul așinteste depărtările.)* Cumpăna dintre neguri și lumină... Cumpăna timpului... Un timp al jertfelor? Cum am ajuns eu în el? Oare n-am știut a găsi calea cea dreaptă? Ar însemna să fi greșit toți cei dinainte: întiul Basarab, cu meșterul său Manole, Vlaicu, vitejii căzuți la Posada, și la Vidin, și la Rovine, și la Nicopole, și la Dirstor, și la Chilia. Și cei mai dinaintea lor... Nu se poate!... Cînd am apucat calea luptei, alt drum nu era pentru mine, așa cum n-a fost pentru el. N-am avut de ales. Basarab a trebuit să stea mereu treaz cu fața la miazănoapte, eu sînt silit să veghez zi și noapte spre miazăzi, iar cei de mîine... De ce a-ceastă soartă? De ce n-ați vrut, tu, Carol Robert, și tu, Baiazid, să ne-a-scultați și să înțelegeți că dorul de libertate al acestei vrednice Țări Românești nu poate fi înfrînt? V-au tre-

hult jertfe? Le-am dat. S-au pierdut case nedurate, holde necuiese, copii nenăscuți, vieți fără număr... De ce, Baiazid? Te-ai năpustit asupra noastră, cu popoul tău de fier și de oameni, crezînd că vei birui ușor un cneaz oarecare, dar ai întîmpinat zidul de suflet și singe al unui neam întreg. Ai pierdut pentru că n-ai luptat numai cu mine, ci cu poporul meu. Eu n-am fost decît mintea, inima a fost el! Ai simțit pe pielea ta ce prăpastie se cascadează între dorul de cucerire și cel de apărare. Și acum? De ce nu ne lași — prin feciorii tăi — în bună pace? De ce mă silești, urmîndu-l pe Manole, să-ți mai aduc o jertfă? Nici calea înțelegerii cinstite nu-ți ajunge? Nu mai întuneca mcreu, cu privirea ta apucătoare, floarea cea albă a păcii! Bogate sînt izvoarele acestei țări, dar lasă-le să dea apă limpede oamenilor și ogoarelor ei, n-o tulbura, din nou, cu roșul singelui! Cine cere singe, prin singe va pieri! Nu, Baiazid, nu mi-e teamă de tine! Nu ni-e teamă nouă de nimeni, cită vreme stăm pe pămîntul nostru, în dreptul nostru... Întoarce-ți fața către hăul neființei! Oricite jertfe s-ar mai cere, aici sînt și vor rămîne oamenii vii, adevărați și liberi ai țării mele *(Tăcere.)*

MITRU A căzut o stea, mîria-ta...

MIRCEA Cum?... Undeva, pe pămînt sau în cer, viața se cunună cu moartea... Să intrăm, Mitrule, să lăsat frig...

(Cortină muzicală.)

Scena 16

(Curtea din Argeș. Camera de lucru a voievodului; anticamera; un iatac.)

MIRCEA Prințul Musa cere mîna fiicei noastre... *(Trecînd peste uluurea produsă în rîndul Sfatului de taină.)* Chiar dacă va să cunoaștem amărăciunea — căci oricum am face, amărăciunea va fi — dorim răspunsul Sfatului de taină, așa cum este datina din strămoși, deslușit și fără ascunzișuri.

BALDOVIN *(intr-un tîrziu, murcat de vestea morții fiului său):* A încheia înrudirea aceasta, oricît de greu ne-ar veni, înseamnă, mai întîi, a înălța o pavază trainică de apărare în fața lui Süleyman; apoi — dacă Musa ajunge în scaunul tatălui său — inulți ani de pace rodnică. Zic da.

MARA (*aproape șoptit*): Dacă...

BALDOVIN: Mai adaug că Banul Radu. dacă ar fi de față, ar zice la fel.

SOFRONIE Domnița e os din osul sfint al Basarabilor. Să n-o dăm în mîna necredinciosului. Putem dovedi, ca și pînă acum, tîria țării, cu capu, inima și unirea ei. Sint împotriva. Pot adăuga, la rîndul meu, că vistiernicul Popșor ar zice așijderea mie. Totdeauna am fost în același gînd.

MIHAIL În folosul țării, cu m-aș duce...

SOFRONIE Lumea întreagă ne-ai disprețui pentru asemenea nemaivăzută înrudire. Cel de sus nu ne-ar răbda la dreapta lui.

BALDOVIN: Chiar nemaivăzută, înrudirea n-ar fi...

MIRCEA Vorbește, logofete. Cuvîntul tău are greutatea sacrificiului împlinit.

BALDOVIN Prințesa Teodora, fiica babilicului Ioan al VI-lea, a fost însoțită cu Orkan. Sora țarilor bulgari Șișman și Stracimir a fost măritată cu sultanul Murad. Lui Baiazid însuși i-a fost hărăzită, cum bine știți, Oivera, sora despotului Ștefan Lazarevici. Ca să nu mai vorbim de nepoata basilicului Manuil...

SOFRONIE Două vlăstare bizantine, una bulgară, una sîrbă... Bieții principi creștini din Balcani...

DAN: Dacă alții au fost nevoiți să se înjosească atîta, nu e vina noastră. Întărîm cetățile de la Dunăre, de-o fi nevoie mai zidim cîteva, ridicăm: tot norodul, ne bizuim pe vodă Alexandru al Moldovei și pe voievodul Transilvaniei, prietenul măriei-tale, Știbor, prietenii sîrbi ni se vor alătura, putem conta pe Jagello și chiar pe Sigismund. De ce o jertfă atît de mare?

MIRCEA: Este o jertfă... Dar marile bătălii ale românilor au fost aîceva? Trăim sub semnul jertfei. E un semn al zilei de ieri și un semn al zilei de mîine. Nu vom putea trece niciodată pragul furtunilor decît sub acest semn.

MARA: Musa, cu sau fără mîna fiicei noastre, tot la noi va cere sprijin...

BALDOVIN: Ori se va întoarce înapoi-trivă-ne, dacă zicem acum nu.

MIHAIL: Domnița știe?

MIRCEA Nu i-am ascuns nimic.

MARA Să nu-i hotărîm soarta. Iără a o asculta.

MIRCEA: Am dorit s-o cruț de ceasul acesta turbure al sfătuirii noastre... (*Semn lui Mihail.*) Acum, să poftescă... (*Mihail iese.*) Clipa cea mai grea ne găsește pe fiecare de unui singur. Nu mai pot să i-o feresc din drum. (*Mara își reține lacrimile cu un efort vizibil. Mitru, care asistă și el, pare*

un mort în picioare. Urmată de Mihail Domnița intră și se apropie de voievod.) Sfatul Țării așteaptă de la tine, Domniță, cuvîntul de cumpănă între pace și război. Cuvîntul de cumpănă al victiei tale și al nădejdlor acestui neam al nostru, însetat de răgazul trebuitor propășirii. (*Tăcere încremenită.*)

MARA (*cu ultima speranță*): Spune, Calinicchia, spune fără ocolisuri...

DOMNIȚA Pentru mine nu este altă cale de urmat, fără numai aceea a țării mele. Dacă astă cale duce la împărăția prințului Musa, mă învoiesc a merge într-acolo.

MIRCEA (*fără a mai lăsa răgaz cuiva să vorbească*): Prin involrea Domniței și a noastră domnescă vrere, ș-a hotărît! (*Și iese repede.*)

(*Cîteva clipe mai tîrziu, în anticameră.*)

PADOVANI E o blasfemie! Protestez oficial, în numele dogelui!

BALDOVIN (*calm*): Vă rog, gîndiți-vă bine: nu există nici un temei pentru a amesteca Serenissima Republică în antipatia dumneavoastră personală față de oastele noastre Musa-Celebi... Dacă insistați, vom da de știre Senatului venețian...

PADOVANI Protestez în primul rînd ca om, ca un bun creștin!

BALDOVIN: Este nevoie să vă mai aduc aminte că și prietenul dumneavoastră, împăratul Manuil al Bizanțului, și-a măritat nepoata cu la fel de prietenul dumneavoastră Süleyman?

PADOVANI Dar...

BALDOVIN: Cu daruri, de bună scamă, cum e obiceiul... (*Iese.*)

PADOVANI (*lui Mitru, care a rămas de strajă*): Obiceiul? Nu e un obicei, ci o necesitate! Nu-i așa, domnuie căpitan?

MITRU Mde... La noi, obiceiul e o lege: datina. Prin alte părți, nu știu cum o fi...

PADOVANI Necesitatea există pretutindeni!

MITRU Dacă așa zici domnia-ta...

PADOVANI Dumitale, ca oștean, nu-ți sare inima din loc văzînd ce vezi?

MITRU: Eu vād că domnia-ta te-ai înfierbîntat cam tare. Nu-i lucru sănătos. Să bei mata o fiertură din flori de tei. Liniștește.

PADOVANI (*aiurit*): Flori de tei? De floricele îmi arde mie acuma?

MITRU: De, Jupîne, dacă tot nu-ți arde, atunci de ce te aprinzi așa? (*PADOVANI iese, pufnînd.*) Necesitatea, hai? Dat dracului, venețianul ăsta... Să știe el că toate rapoartele lui trec întil pe la mine...

(Acțiunea trece în tatacul Doamnei Mara.)

DOMNIȚA : N-aș fi putut face altfel, mamă...

MIHAIL : În locul ei, luam aceeași cale.

MARA : Te-ai instrăinat, Mihail...

MIHAIL : Ca să vorbim cinstit — de la voi am învățat așa, de la tata și de la tine — nu știu care dintre noi doi s-a instrăinat mai tare...

MARA : Pentru că sînt nevoltă să călătoresc atît de mult? Am toate motivele s-o fac! Îmi negi dreptul de a-mi revedeia tinuturile natale? Sau de a-mi îngriji sănătatea, la băile din Oradea?

MIHAIL : Nu neg nimic, mamă, doar plecările tale mi se par prea dese. Între dreptul tău și dreptatea voievodului, eu unul o aleg pe-a lui.

MARA : Cîndva, s-ar putea să constați că întreg dreptul meu și dreptatea voievodului nu e, de fapt, nici o deosebire... Deocamdată, mi-a fost dor de tine... te-am văzut...

MIHAIL : Nu vreau să te supăr. În fața otomanilor trebuie să ne unim, nu să ne răzlețim care încotro. Avem nevoie unii de alții.

MARA : Înțeleg. Cu bine, Mihail!

MIHAIL (o sărută) : Pe cît mai curînd.. (Iese.)

MARA : Și tu? De ce nu m-ai ascultat pe mine și l-ai ascultat pe el?

DOMNIȚA : Pentru că el e voievodul.

MARA : Ți-ai rostit singură, fără minte, osînda. Știi ce te așteaptă?

DOMNIȚA : Cred că da...

MARA : Acolo ai să fi! o simplă cadîna. Eu vroiam pentru tine un tron adevărat.

DOMNIȚA (amar) : Și Musa va avea un tron... Și încă ce tron!

MARA : Un tron plătit cu viața ta!

DOMNIȚA : Sau cu viața tatei...

MARA : Da... Era de așteptat, eu sînt de vină! Să te fi luat cu mine de la început, altfel vorbeam acum. Îlaide măcar în ceasul al doispnezecelea. Plecăm îndată. Totul e pregătit.

DOMNIȚA : Să-mi calc cuvîntul?

MARA : Cuvînt necopt. Cuvînt pripit!

DOMNIȚA : Cuvîntul țării mele...

MARA : Țara ta sînt și eu. Haide! N-ai să regreti!

DOMNIȚA : Eu nu pricep foarte bine ce înseamnă a regreta; știu, în schimb, ce înseamnă a minți. Și nu pot s-o fac. Nu pot.

MARA : Am să te iau cu de-a sila!

DOMNIȚA : Nu trece nimeni un prag pázit de Mitru!

MARA : De unde a mai răsărit și acest Mitru?

DOMNIȚA : De nicăieri și de peste tot. El e-aici cum sînt stîncile, apele, codrul... mieii cei albi...

MARA : Mieii albi? Care miei albi? Asta mai lipsea. Să-mi stea în față un biet căpitan?! Sînt Doamna Țării, fetițo!

DOMNIȚA : Încearcă, eu nu sînt decît o Domniță fără nume... Pe mine să nu te bizui...

PADOVANI (intrînd) : Cer scuze, îrsă chestiuni care nu suferă amînare...

DOMNIȚA : Poștește, poștește, signore... Aici, și acum, toată lumea e foarte grăbită... (Iese.)

MARA : Calinichia... (Lacrimă reținută.) Aș fi vrut să-ți spun... Iartă-mă, Padovani, am și eu slăbiciunile mele... Ce mai dorești de la mine?

PADOVANI : Sînt dezamăgit, Doamnă... Nu se poate să ne părăsiți tocmai acum.

MARA : Ba da, signore. Conștiința mă obligă să plec în Carintia, și voi pleca. Domnița nici nu bănuiește cîtă dreptate are: aici eu nu mai am nimic de făcut.

PADOVANI : V-ați pierdut încrederea în mine!

MARA : Ce mai poți face dumneata!?

PADOVANI : Multe. Dacă ne păstrăm calmul și strîngem rîndurile.

MARA : Ca să ne batem cu Süleyman?

PADOVANI : Dimpotrivă. Cîtă vreme căsătoria Domniței nu s-a consumat, sultanul nu va ataca.

MARA : Căsătoria e ca și consumată. Pe la noi nu se glumește cu asemenea lucruri.

PADOVANI : N-aș fi chiar așa de sigur... Stăruieți! Invocați Curia papală! Vorbiți în numele regelui Sigismund!

MARA : Zadarnic. Voința voievodului este de neclintit.

PADOVANI : Convingeți-o pe Domniță, e fiica voastră.

MARA : N-ai văzut cum se poartă cu mine?

PADOVANI : Vreți să mă faceți să cred că o regină ca dumneavoastră va capitula atît de repede?

MARA : Nu sînt regină și nici nu voi capitula, cel puțin, nu în sensul spuselor dumitale... Dar de plecat, am să plec.

PADOVANI : Vă pripiti. Vă previn că datoriam...

MARA : Prea mult, Padovani! Adio! (Iese.)

PADOVANI : În urma dumneavoastră, aici va curge sînge. Va curge sînge, Doamnă...

Scena 17

Foișorul de la Cozia.

MIRCEA : Pentru ce bat clopotele ?

SOFRONIE Azi e sărbătoare. Acum șaisprezece ani, brațul și sabia măriei-tale l-au înfrînt pe Baiazid, la Rovine. Cinstim această sfîntă zi în fiecare an.

MIRCEA : Fierul și suflarea țării, chir Sofronie, ale țării !

SOFRONIE : Sînt clopotele lui Ciop Hanoș, dăruite nouă de meșteri ară-mari de la Bratilov. Valea Oltului în-treagă cîntă în dangătul lor, purtînd numele vrednic al măriei-tale peste plaiuri și peste munți... Zic unii că s-ar auzi, în zilele fără vînt potrivit, tocmai pînă în ținutul Făgărașului...

MIRCEA Numele vrednic al unui tată care s-a lepădat de copilul său cel mai drag ?

SOFRONIE : Călcîndu-ți pe suflet, ne-ai adus o speranță nouă.

MIRCEA : Mă va ierta vreodată Domnița ? Ce fel de părinte am fost eu ?... Am rămas singur, chir Sofronie... Mai am trei băieți, pe care îi țin departe de casă, să nu stîrnesc nici un fel de vrajbe. Sînt și ei rîdul drag al inimii mele, iar eu nu i-am văzut de luni întregi... Cresc fără mine... mai ales Vlad, prîslea...

SOFRONIE : Vorbești cu păcat. Cine are puterea să facă ce ai făcut nu este singur și nu va fi singur în vecii vecilor !

MIRCEA : Mîngiere deșartă... Glasurile ridicate împotriva-mi în Sfatul țării grăiau drept. Niciodată n-am avut atîtea voințe împotriva gîndului meu : Mara, Dan, însuși domnia-ta... Nu încerca s-o întorci. N-are rost.

SOFRONIE : N-o întorc, măria-ta. Atunci am greșit, nu acum. A:n judecat prea mult cu inima, iar cu mintea prea puțin.

MIRCEA : Și dacă eu sînt acela care am greșit ?

SOFRONIE : Ai făptuit cum ți-a cerut glasul dinăuntru al țării, izvorît de peste timpuri... Țara nu poate greși !

MIRCEA Sînt și eu un biet om... Am-fost un părinte... Eu, omul, cui să-i cer iertare ?

SOFRONIE Domnitorului, doamne !

BALDOVIN (*intrînd*) : Vornicul Oană, din Moldova, ne așteaptă la Genune, în drumul Făgărașului.

MIRCEA : Vornicul Oană... da... Zici că glasul lui Ciop Hanoș se aude atît de departe, Sofronie ? Stă în puterea lui să-i adune laolaltă, auzindu-l, pe so-lul lui Alexandru și pe voievodul Ștîbor ? Asta ar fi o mîngiere ade-

vărată, să știi că românii toți dau mîna cu mîna, de cum adie vîntul restrîștei...

BALDOVIN : Potecile Carpaților se strîng sub pașii străinilor potrivnici, dar se deschid, largi ca o punte, între frați. Și-apoi cîntul clopotelor de la Cozia topește și miczul tare al stîncilor...

MIRCEA Să ne luăm, atunci, după glasu-l de aramă al zilelor de mline și să purcedem la drum.

(*Clopotele bat năvalnic.*)

Scena 18

Cortul lui Süleyman.

PADOVANI : Din păcate, însoțirea lui Musa cu Țara Românească e un fapt împlinit, înălțimea-ta.

SÜLEYMAN (*cu nelipsita cupă la îndemînă*) : Atunci cînd am vrut să-i zdrobesc, nu m-ai lăsat. Acuma des-curcă dumneata itele !

PADOVANI Am protestat cu toată e-nergia !

SÜLEYMAN : Și ?

PADOVANI : Zadarnic.

SÜLEYMAN (*bea*) : Firește ! Cum zi-ceai ? Pacea noastră, a mea și a Ve-neției ! Ha, ha !

PADOVANI : În momentul acela craso-luția cea mai bună.

SÜLEYMAN : Uite unde-am ajuns, cît această soluție ! Nu-mi era destul Mehmed în spate, acum îl am și pe Musa în față ! Am mai făcut rost de un dușman !

PADOVANI : Nimeni n-ar fi putut să prevadă.

SÜLEYMAN În afară de Mircea ! Țesă-tura ghișurului se vede cît de colo ! Iar noi amîndoi ne-am lăsat, cumîn-ței, cusuți cu ață albă !

PADOVANI Strălucirea tronului vostru e departe de a păli. În cîteva zile v-ați putea concentra forțele la Nicopole.

SÜLEYMAN Crezi că oștirea mea e o ceată de ogari, s-o alerz de colo-colo cît ai zice pește ? (*Bea.*) Musa, și mai ales țapul ăla bătrîn de Bedreddin, se bucură de multă simpa-tie în sudul Dunării... Să te bați în același timp cu românii, cu bulgarii răzvrățiți și cu cosînginii rebeli, nu-i un fleac !

PADOVANI Este absolut necesar să-l atacați pe Mircea cît mai repede ! V-o cere Serenissima Republică. Avem un tratat. Gîndiți-vă, în defînitiv, la propriul vostru interes.

SÜLEYMAN Toți au învățat să ceară și nimeni să nu dea nimic ! Veneția

părea cîndva mai darnică. (Bea.) Hasan-Aga ! (O roabă îi umple din nou cupa.) Oh, Padovani, ce mi-ai făcut... Ai noroc că sînt blind din fire !
HASAN (*intră*) : Ce s-a întimplat ?
SÜLEYMAN Adună-ți trupele !
HASAN : De ce ?
SÜLEYMAN Mai întrebi ?! Așa am poruncit !
HASAN : Să jefuim, ori să cucerim ?
SÜLEYMAN Ca să întindem Rumelia pînă în Carpați !
HASAN Să întindem Rumelia ? Cum adică s-o întindem ? După tine, mi-ezul de foc al Balcanilor e o ciulara ?
SÜLEYMAN : Ai auzit porunca, execută !
HASAN : Poate, peste vreo lună...
PADOVANI Tîrziu, generale !
HASAN : Nu primesc ordine de la negustori !
SÜLEYMAN Hasan !
HASAN Și n-am ce vorbi de față e-un străin. Măritul Baiazid n-ar fi îngăduit...

SÜLEYMAN : Intreci măsura !
HASAN : Fiecare, cu măsura lui !
SÜLEYMAN (*bea cu nesat, apoi cu un calm forțat*) : Ajunge ! Și i se taie barba și mustățile ! Prea s-a umplut paharul !
PADOVANI : Înălțimea-ta, tocmai acum...
SÜLEYMAN (*isteric*) : Barba și mustățile ! (Doi azapt din gardă se repeț la Hasan, să-l tragă afară.)
HASAN (*ieșind*) : Am să îți-o plătesc, Süleyman Celebi !
SÜLEYMAN Barba și mustățiile !
PADOVANI : Nu-i bine, luminăția-ta...
SÜLEYMAN : Ia mai slăbește-mă și tu, ghiaurule ! Așa vor păși toți nesupușii ! Și Mircea ! Și Musa ! Barba și mustățile ! Smulgeți tot ! Să ardă tot ! Puneți pe foc Țara Românească ! Rumelia ! Balcanii ! Toată Europa ! Toată lumea ! Fooc ! Foococ !

Scena 19

Incinta Curții din Argeș.

DOMNIȚA : Tu ce mai faci, Mitrule ?
MITRU : Ca de obicei... cu armele mele...
DOMNIȚA : Imi făgăduiseși un miel alb... Poate că dacă mi-l aduceai...
MITRU : Iartă-mă, Domniță... În ziua aceea, a trebuit să las totul baltă și să-l aduc aici pe... Păcătoasă zi ! Cîtu-i Bărăganul de țară, n-a găsit alt drum decît taman unde coseam eu... Să nu fii supărata pe mine, că eu n-am vrut să iasă așa...
DOMNIȚA (*vrînd să pară ca altădabă*) : Mitrule ! Tu știi să vorbești !...
MITRU : Nevoia te-nvață...
DOMNIȚA : Atunci, vorbește !

MITRU : Păi, ce să spun ! Eu... cu armele...
DOMNIȚA : Iar eu, de cînd n-am... măritat... Musa aleargă zile în șir prin Dobrogea... și mai departe... printre ai lui... Nu va fi ușor să-l alunge pe Süleyman... Uite că acum nu mai știu eu să vorbesc ! M-oi fi molipsit...
MITRU : De, vremea-i grea pentru toți...
DOMNIȚA : Și pentru tine ?
MITRU : Mai întrebi, măria-ta... ? Ori cum să-ți zic ? Că acuma...
DOMNIȚA : Cum îți vine... Tu poți să-mi spui oricum... Cînd ani să ajung acolo, or să-mi zică în felul lor... Dar cît mai sînt aici... acasă... (Tăcere.)
 Dacă mai găsești un miel alb — deși acuma le-a cam trecut vremea — poți să mi-l aduci... Numai că miine am să plec eu... La Tismana... mai vreau să văd o dată locurile... Rămîi sănătos, Mitrule ! (*Icse repede.*)
MITRU : O, Domniță... De unde să mai găsească eu acuma un miel alb ?

Scena 20

O poiană, în Țara Făgărașului.

MIRCEA (*deslușind, în mulțimea de țărani care îl întimplă, un moșneag falnic*) : Ziua bună, moșule ! Tu ești mai mare în obștea aceasta ?
MOȘNEAGUL : Bună să-ți fie inima ! Cîtu-i Sîmbăta Sîmbătă, eu. Da' ești-i Făgărașul Țara Românească, măria-ta.
MIRCEA : Atunci spune-mi, mai mare al Sîmbetei, cum stau treburile pe-aici ?
MOȘNEAGUL : Apăi că nu stau, ci mărg. Iest an se arată mănos — că așe zice craiul sămănătorilor. Cu frații de peste Olt sîntem în vorbă sănătoasă... Tîrgurile de două țări sînt în rostul lor... Bine, măria-ta !... Dară colea, dincolo de munte, în țara mare, tăt bine ?
MIRCEA : Cîtă vreme nu năvălesc păgînii, tot. De-or veni iar, om vedea...
MOȘNEAGUL : Poate-i face cumva, doamne, să nu ne mai calce...
MIRCEA : Oameni buni, nu stăm cu brațele încrucișate. Vrem să aducem tuturor românilor un timp al păcii, pe care să nu-l cîntească nici clipa, nici anul, nici veacul !
MOȘNEAGUL : Gînd bun și vorbă iscusită... Ast loc, unde ne-am învrednicit să te întimplăm — cum e datina, cu pline și sare — își trage numele de la „Apa Sîmbetei“, care, după vorba din bătrîni, poartă cugetul nostru de azi către strămoși, dotorii să-și știe moștenirea nelîntinată. Noi stăm aici sub semnul răbdării, n-avem grabă. Așteptăm și, la nevoie, vom fi ca întotdeauna de-a dreapta, de-a

stînga și-n spatele măricii-tale, ca un zid. Așa ne-am lezat, jurîndu-ne cu brazda pe cap, luată din glie: mai bine să pierim cu toții, decît să ne lăsăm jăcuți! Mulțumim măricii-tale că ne-ai ascultat...

(Se retrage, lăsînd loc, în sață, oaspeților.)

MIRCEA: Vezi, vornice Oană? Ce-ți spuneam?

OANĂ: N-am pus la îndoială vorba măricii-tale, că și pe la noi, la Moldova, îi cam la fel. *(Se apropie un mic grup.)* Doar că otomanii sînt ceva mai încolo...

MIRCEA: Ștîbor! Îl vezi, Mihail? Îl vezi, Dane? Ștîbor de Ștîboricz! Voievodul Transilvaniei, în carne și oase! *(Cei doi se îmbrățișează.)* Ție, prietene, ar trebui să ți se spună „cel-care-ajunge-întotdeauna-la-timp“!

ȘTIBOR: Ei, Mircea, cît m-or mai ține încheieturile... Că dintre noi doi, numai al treilea e mai tînăr: Alexandru al Moldovei...

MIRCEA: Voi, Ștîbor și Oană, înțelegoți bine că alianțele mele cu Sigismund și cu Jagello sînt cît sînt. Un fel de pavăză cu unul în fața celui-lalt. În anume împrejurări, ori unul, ori altul, ori chiar amîndoi, mă pot lăsa în voia vremii... Cugetă și înfăptuiește fiecare cum îi bate vîntul în plînc...

OANĂ: Tătarii nu vor răzbate prin Moldova cu nici un preț.

ȘTIBOR: Comitele secuilor, Ștefan Kanizsa, va veghea și el, în preajma Oituzului. Îl cunoști, e un bărbat de nădejde. Iar eu voi fi mereu acolo unde m-o cere primejdia cea mare.

MIRCEA: Ca de obicei.

ȘTIBOR: Și chiar de-ar fi ca Sigismund să cate alte căi...

MIRCEA: Primejdia am alungat-o, deocamdată, ceva mai departe: Süleyman e incolțit. El singur, chiar cu galbenii venețieni în visterie, nu poate face mare lucru: îl pîndește Mehmed, îl pîdesc răsculații bulgari și sîrbi, ba chiar și otomanii ridicăți de Bedredin. Dacă însă Mehmed va trage sabia împotriva-mi...

ȘTIBOR: Atunci vom pune umărul cu toții.

OANĂ: Fără doar și poate.

MIRCEA: Pe Musa îl vom ajuta cu toate puterile noastre, dar steagul Țării Românești nu va trece niciodată dincolo. El știe asta și a înțeles că așa trebuie. Rămîne vorba să fim aiături.

ȘTIBOR: Rămîne!

OANĂ: Rămîne!

MIRCEA: Să purcedem, deci, la chibzuirea celor ce sînt de făcut în orice împrejurare s-ar ivi la hotarele noastre...

MOȘNACUL *(înaintînd, în vreme ce lumina scade pe grupul voievozilor)*: Asta-i, oameni buni mare lucru s-arată vîzului nostru, și voi să-l țineți minte toată viața voastră, și să-l povestiți nepoților voștri cînd îi fi moșnegi ca mine. Ca să se știe, cît a fi să-și ducă Oltul apa lui vie, că aice, în obștea Simbetei, s-or înfîlțit laolaltă trii țări. Și toate trii, românești!... Semn bun, oameni buni... Tare bun semn...

Scena 21

*Margine de sat în Cîmpia Dunării.
O nuntă în toi.*

UN ȚĂRAN: Zi, nașule, așa să fie oare? Vorbeau niște Țrigoveți, mai deunăzi, că a dat zlzania între sultani...

NASUL: Gura lumii, slobodă...

ALT ȚĂRAN: Parcă-i văd pe feciorașii lui Baiazid furlîndu-și căciula unul altuia!

ȚĂRAN III: Ei, nepoate, rîdem noi, rîdem, da' cu tăvălugul pășinilor nu-i de sașă...

ȚĂRAN I: Lasă, nene, că uite, de la o vreme, s-o mai isprăvim cu războaietele... Ne mai putem vedea și noi de cele gospodărești...

ȚĂRAN III: Nu zie ba, da' ține ninte de la mine, vecine, că războaiele n-au intrat cu toatele în sac. Numai că s-au rărit...

NASUL: Cum isprăvim cu nunta, o să luăm iară lucrul cu armele... Paza bună...

(Se aud, la mici intervale, fluterături scurte, din ce în ce mai penetrante.)

UN BĂIEȚANDRU *(aleargă)*: Păgînii!... Păgînii!... *(Ajunge la un malul de urcascuri, pregătite, scapără dintr-un amnar, aprînde.)*

(Un grup de azapi năvălește, spărgînd nunta. Cîțiva apucă mireasa și o duc; alții tirăsc după ei neveste, copți, lucruri furate. Un otoman îl înjunghie pe băiețandru care a aprins focul; altul îl ucide pe mire. Totul se petrece fulgerător. Cîțiva flîcăi au găsit niște coase și încearcă să-i ajungă pe jefuitori. Treptat se instalează liniștea, răzbătută, ca un ecou, de frînturi din cîntecele nunții, din cîntecele morții...)

UN FLĂCĂU *(cîntă)*: „Oiță birsană,
De ești năzdrăvană,
Și de-a fi să mor,
În cîmp de mohor,
Să spui lui Vrâncean
Și lui Ungurean

Ca să mă îngroape
Aice, pe-aproape,
În strunța de oi,
Să fiu tot cu voi ;
În dosul stînii
Să-mi aud clinii."

ALT FLĂCAU (*la fel*) : „Soarele și luna
Mi-au ținut cununa
Brazi și pâltonași
I-am avut nuntași,
Preoți, munți mari,
Paseri, lăutari,
Păsărele mi
Si stele făclii !...” *

GLASURI (*adunându-se de peste tot, în
crescendto*) : Focuri !... Focurile !... S-au
aprinș focurile !...

(*În același loc, în dimineața următoare.*)

ȚĂRAN I Uite-l și pe Ghiță al lui
Cuțui...

ȚĂRAN II N-a apucat să-și termine
finul, săracul... L-au cosit pășunii pe
el...

ȚĂRAN I : Că nu se mai sfârșește o-
dată...

MIRCEA (*intră*) : Ei, oameni buni, odată
și-odată ! Cine știe ?... Pînă atunci,
dacă a ajuns fiecare să nînuiască ar-
mele la fel ca plugul, înseamnă că
am tocmit bine oastea țării. (*Țărani
se trag mai la o parte, căutîndu-și
morții.*) În locurile astea ar trebui să
ridicăm o cetate. Fie și de pămînt !

MITRU : Așa zic și oamenii...

MIRCEA : Și să le dăm arcuiri cu virtej.
ȚĂRAN II : L-am găsit !

MITRU : Pe cine ?

ȚĂRAN I Băiețandru care a aprins
focul...

MITRU : A aprins focul și el s-a stins !

MIRCEA : O jertfă adevărată se țese din
lumină și lumină aduce... Cum îl
chema ?

ȚĂRAN II : Nu știe nimeni, măria-ta, nu
cra de pe-aici... se pripășise de cu-
rînd...

MIRCEA Un băiețandru fără nume...
Nu se poate ! Cum, fără nume ?!... Ba
da, se poate... Domnița... Bine-ni zis,
Mitrule... el a aprins scînteia speran-
ței, pentru toți afară de sine... Fla-
cări lui a fost stînsă... Să-mi dați
nic amnarul... (*Tăcere.*)

BALDOVIN : N-a fost ușor nici de data
asta !

MIRCEA : Ziceam că numai eu am răsul-
flarea mai grea...

DAN : Te-ai bătut strașnic, doamnă.

MIRCEA : Păi, asta fac de-o viață... A-
veam doar paisprezece ani cînd am
luptat prima dată cu ei, la Vidin, sub

moșu-meu Vlaicu. Ți-aduci aminte,
Baldovine ?!

BALDOVIN Ba bine că nu ! Acela a
fost începutul... Era înflăcărată cînd
românii li înfruntau pe otomani. Se
vede că sultanul Murad li adusese a-
colo să le-arate Dunărea...

MIRCEA : Iar noi, cum s-ar spune, ne-am
numărat printre cei care le-au făcut
saftea.

BALDOVIN : Și încă ce saftea ! Le sfi-
riau tălpile fugînd.

MIRCEA : Sintem, în felul nostru, niște
începători, lohofete... Dar cam trecuți...
Mihail, pentru voi, pare-am depăna
povești...

MIHAIL Nu mai sintem de mult niște
copii.

MIRCEA La vîrsta voastră, bătălia mă
încălzea, îmi dădea aripi... Acuma...
Ia toarnă o țîră de apă, să ne mai
răcorim... (*Mihail îi toarnă, dintr-un
burduf.*) Cînd te-ai născut tu — și tu.
Dane — vreo șapte-opt ani după po-
vestea de la Vidin, craiul Ludovic
vroia să ne apuce cu orice chip ce-
tatea Severinului. Alte lupte... Cînd
s-a născut Domnița... și Iliana... (*Clipă
de tăcere.*) Dar voi erați atunci flă-
căiandri în lege, așa că știți... Să nu
uit să-i duc o frîntură de sabie duș-
mană...

MIHAIL : Cui ?

MIRCEA : Domniței ! Cum de n-ai știut ?
Așa am învățat-o de cînd era mică...
S-o fi adunat un maldăr întreg...

MITRU : Sînt păstrate și rînduite, toate,
cu grijă mare...

MIRCEA : I-auzi !

BALDOVIN : Acum, măria-ta, nu prea
și-ar mai avea rostul...

MIRCEA : Ai dreptate... Musa nu tre-
buie jignit. Sper să se fi descurcat în
fața lui Hasan-Aga... Sigur că nu s-ar
mai potrivi o frîntură de sabie oto-
mană, uite că nu m-am gîndit la
asta... Mai bine amnarul... De la o
vreme, și se moleșește și gîndul și
mîna... Azi cade o frunză, mîne alta...
Ne cam uscăm, lohofete !... E timpul
să punem în capul oastei un om tî-
năr. (*Mihail tresare.*) Care să gîn-
dească și să lovească iute. (*Își priveș-
te pe rînd fiul și nepotul.*) O mlădiță
cu toate frunzele verzi ! Mihail ! Aju-
tă-mă să mă ridic... m-a trecut un
junghi... (*Se ridică.*) Dane ! Ai cres-
cut pe lîngă mine, ai ucenicit la Bi-
zanț, te-am văzut luptînd, rana și-a
vindecat de tot... "

DAN : Am să le întorc eu lovitura...

MIRCEA : Socotim că le știi pe toate
care trebuie știute. Să le folosești cu
cinste în capul oștirii noastre !

DAN (*îngenunchează*) : Jur, măria-ta !

MIRCEA : Bine. Uneori ești cam iute.
Învăță să te stăpînești, să nu te a-
runci în vîltoare înainte de a fi is-

* Versurile sînt extrase, evident, din
Miorița.

lovit toată înțelepciunea și încrederea în oameni. Nu irosi vlagă ostenilor, căci după luptă ei se întorc pe ogoare... Țăranul oștean a păstrat până acum hotarele moșiei străbune și le va apăra mereu cu prețul scump al victorii. Să nu uiți niciodată cu ospădă vrednică în frunte, norodul acestor țări a noastre, de la munte până la mare, nu va fi răzbit în veac!

Scena 22

Incinta Curții din Argeș, cu pridvorul.

PADOVANI: Nobile principe... Poate îmi acordați o clipă... Am unele nedumeriri, iar aici, la ceasul acesta, toată lumea pare să fiarbă, neavând timp de mine. Încep să cred că sînt inutil!

MIHAIL: Nu, signor, cu siguranță că nu sînteți inutil. Vreau să spun că nu stați degeaba... Cu ce vă pot fi de folos?

PADOVANI: Nu veniți puțin?

MIHAIL (coboară din pridvor): Vă ascult.

PADOVANI: Este adevărat că voievodul ridică iar sabia?

MIHAIL: Adevărului nu-i trebuie mult să iasă la iveală. Pentru o cauză dreaptă nu se stă în cumpănă.

PADOVANI: În ce privește dorința, desigur... fără îndoială... În ceea ce o privește pe alțea-voastră direct... personal... dați-mi voie să, am, însă, oarecare dubii...

MIHAIL: Adică? Fiți mai lămurit.

PADOVANI: Soarta vă nedreptățește... Fiul voievodului e înlăturat de la conducerea oștirii fără nici un argument valid! Vedeți, eu...

MIHAIL: Dumnezeuastră să luați bine seama, signore, capul care știe prea multe, peste firea lucrurilor, cade repede, ca un măr putred...

PADOVANI: Exact. Din această cauză, la noi, în Veneția, merlele se culeg înainte de a se coace deplin. Nu dorim decât să-mi exprimi regretul în legătură cu...

MIHAIL: Vă asigur că nu e nevoie.

PADOVANI: Consider, totuși, că ecourile unei atari situații... Europa...

MIHAIL: Nu mă interesează nici aceste considerații, nici ecourile cu pricina. Noapte bună.

PADOVANI: Ca un măr putred? Hm! Depinde ce înțelege fiecare printr-un măr putred...

(Padovani părăsește incinta, în vreme ce Mihail urcă în pridvor, unde va continua acțiunea.)

MIHAIL: Frumousă spudă, vere! În luptele din urmă, pareă n-am văzut-o la soldul tău...

DAN: Nici n-aveai cum: e nouă.

MIHAIL: Nu-i cam grea?

DAN (fîresc): E numai bună pentru ce are de făcut...

MIRCEA (se apropie, împreună cu Musa): Gata, Dane?

DAN: Oricînd, măria-ta.

MIRCEA: A sosit, prin urmare, sorocul faptelor...

MUSA: Le aștept de mult.

MIRCEA: Eu nu le-aș fi vrut pe calea războiului. Dar, aruncîndu-și mereu călăreții peste Dunăre, Süleyman mă silește să lupt.

MUSA: Cu atît mai bine, îl vom zdrobi pentru totdeauna.

MIRCEA: Să fiți cu băgare de seamă. Adrianopolul e un vis frumos, dar poate fi și o capcană. Feriți-vă de asediu și folosiți surprinderea.

MUSA: Măria-ta nu vîi cu noi, după cum ne înțelesem?

MIRCEA: Oastea făgăduită pornește acum la luptă. Așa am hotărît amîndoi, așa se face. Voievodul țării rămîne însă la casa lui. Nu uita, Musa Celebi, că nu pot fi sigur de unul dintre aliații mei, care s-a mai dovedit și altă dată pofticios de pămînturi străine... Severinul și Chilia sînt pentru mine ca aerul pe care îl respir... Dacă le-aș pierde, linia Dunării ar ajunge ca o zburătoare fără aripi. Lipsite de sprijinul Severinului și al Chiliei, Giurgiu, Turnu și Dîrstorul, mai devreme sau mai tîrziu, ar cădea una cîte una. Trăinicia celăților noastre de la Dunăre stă în puterea tuturor de a se apăra una pe alta.

Dacă aș pierde Severinul sau Chilia, ar fi pierdută și cauza ta, prințule...
MUSA: La toate te gîndești.
MIRCEA: N-am încotro! N-ai grijă, Dan va fi în fruntea oștirii ca și cum aș fi eu însumi. Doar mai tînăr... Duceți lui Ștefan Lazarevici gîndurile mele de frate... Izbîndă! (*Musa și Dan se inclină scurt și ies.*) Mihail! (*Tînrul se apropie.*) Suferi?

MIHAIL: Și măria-ta, să fi fost în locul meu...

MIRCEA: Am fost. Cîndva, mai demult, ca într-un vis urît.

MIHAIL: De ce mă ții deoparte? Cu ce am greșit?

MIRCEA: Cu nimic. Cîtă vreme fac ce fac, înseamnă că vreau ce vreau. Am cu adevărat nevoie de tine lîngă tronul țării, nu în altă parte.

MIHAIL: Știi ce gîndește venețianul de toate astea?

MIRCEA: Firește... Gîndurile lui nu se pot țese, aici, decît printr-o noastă...

MIHAIL: Ba chiar izvorînd din ale noastre.

MIRCEA: Firește... Gîndurile lui nu se pot țese, aici, decît printr-o noastă... Ba chiar izvorînd din ale noastre.

MIHAIL: Știi ce gîndește venețianul de toate astea?

MIRCEA: Firește... Gîndurile lui nu se pot țese, aici, decît printr-o noastă... Ba chiar izvorînd din ale noastre.

MIHAIL Măria-ta ai pus la cale...?
 MIRCEA: Am făcut numai în așa fel încît vîntul să bată cît se poate mai des în pinzele mele...
 MIHAIL Atunci, căsătoria Calinichiei...
 MIRCEA: E singurul lucru pe care nu l-am prevăzut. Și care m-a lovit cel mai tare. În plin.
 MIHAIL Iartă-mă, răscolindu-ți sufletul, te-am supărat.
 MIRCEA: Tu n-ai de ce să-mi ceri iertare. Eu va trebui să-i cer Domniței, pentru că n-am fost în stare să gîndesc lucrurile pînă la capăt. Ține minte, fiule: poamele coapte trebuie culese înainte de a putrezi... Pari uinut... E o zicală de pe la Domnești. Nu-i o mare filozofie, dar e, în schimb, un adevăr...
 MIHAIL: Padovani mi-a vindut-o, mai înainte, drept venețiană!
 MIRCEA: Negustorii vind ceea ce, mai întîi, au cumpărat. Asta e legea necrisă a negoțului. Restul e răbdare!

Scena 23

PADOVANI (*izolat în lumina unui spot*):
 ...Aici lucrurile merg — deși greu — spre un deznodămînt favorabil nouă. Musa, însoțit de ajutorul românilor, sub comanda nepotului Dan, a pornit spre Adrianopol. Înfrîngerea lor este certă, întrucît Süleyman a fost prevenit. Mehmed nu va interveni. Nici aliații voievodului. (*În afara textului.*) Sper ca realitatea să nu mă dezmințā nici de data aceasta. (*Raport.*) În perspectiva înfrîngerii, falnicul voievod ar putea fi înlocuit cu un pretendent, devotat nouă în mod activ. Am în vedere acțiuni decisive. (*În afara raportului.*) Asta-i adevărat! Că doar n-o să las eu să putrezească degeaba bunătate de mere coapte...

Scena 24

Cortul lui Süleyman.

SÜLEYMAN (*cu pocalul înțins*): Toarnă! Dacă tot am pierdut războiul, și odată cu el toate roabele, măcar să-mi toarne vinul un general!
 HASAN (*barba și mustățile îi sînt acum aproape la fel de mari ca înainte*): Ajunge, Süleyman Celebi!
 SÜLEYMAN Sultan!
 HASAN: Sultan ai fi ajuns dacă eram biruitori...
 SÜLEYMAN: Din cauza ta am pierdut. Nu mai ești general, paharnic te-am făcut. Toarnă!

HASAN Ai făgăduit ienicerilor că te lași... (*Îi toarnă.*) Un sultan adevărat nu poruncește nimic cînd e beat.
 SÜLEYMAN (*a băut cu nesăț, întinde cupa*): Hai! Vrei să mor de sete, fostule agă? Ori vrei să-ți tai din nou... (*Semn la barbă.*)
 HASAN: Numai să mai ajunși s-o faci. Ți-ai înecat mărirea în vin! Musa își merită victoria.
 SÜLEYMAN (*scoate un pumnal*): N-ai de kînd să faci, boșorog neputincios?
 HASAN Prima dată te-am iertat, boșivule!
 SÜLEYMAN Toarnă, îți spun!
 HASAN: Acum ești în mîna oamenilor mei. Care te urăsc. N-o să-ți mai sară nimeni în ajutor! (*Süleyman dă să-l lovească, nu nimereste, Hasan îl străpunge cu lataganul. Cîțiva ieniceri privesc nemușcați.*) La Brusa! Luați și trupul acesta păcatos... Adevăratul stăpîn va fi Mehmed!

Scena 25

Camera de lucru a voievodului.

MIRCEA: Grozavă ploaie!.. Iar o să se umfle Argeșul, și puntea din drumul Piteștiului tot n-ami întărit-o...
 MITRU Mai ține o vreme
 BALDOVIN: Au fost altele griji! Acuma, după pieirea lui Süleyman, vom găsi răgaz și pentru punte, și pentru altele.
 MIRCEA Vreau să ne repezlm într-o zi la Tîrgoviște. Am gînduri frumoase cu această curte domnească. La vreme nouă, locuri noi. Așa se cuvine.
 • Orașul lui Mihail e așezat mai prielnic între dealuri și cîmpie. E și mai aproape pe drumul sării. Ca și Tîrgșorul. Pe urmă, tîrgul de la gura Ialomiței... La Bratîlov se simte nevoia unor roți de apă noi. V-am spus că Ciop Hanoș încearcă să toarne un fel de bombarde?
 BALDOVIN Nu prea cred eu în asemenea scorneli...
 MITRU De, poți să știi? Ciop are o minte strașnică.
 MIRCEA Neamțul acela, care a fost și pe la noi acum vreo zece ani, Konrad Kyesser, mergea și mai departe cu născocirile lui de război. Nu i-ai văzut manus-risele? *Beilifortis*... Ori ai început să uiți, logofete? (*Luînd de pe pupitrul apropiat un răvaș cu pecețile desfăcute.*) Ce spui de asta?
 BALDOVIN Înseamnă că le-a venit mîntea la cap. Mă miram eu de venețienii ăștia, care nu-s proști de felul lor, să nu bage de seamă umbletul seșiorului Padovani pe două cărări

deodată, una a Republicii și alta a lui, făcându-și treburile cu Süleyman, peste capul dogelui.

MIRCEA : Lăcomia... Süleyman era însetat de vin, iar Padovani, de aur... S-au potrivit.

BALDOVIN : De unul am scăpat. Al doilea...

MIRCEA : În situația în care se află, ar putea deveni și mai primejdios. Să nu sară acum în căra lui Musa... Mitrule !

MITRU : Am înțeles, măria-ta !

MIRCEA : Bine. Trebuie vegheat și bătrînul Bedreddin, e un oaspete de preț. De-aici înainte, fără mânuși, Mitrule ! (*Mitru iese.*) Mai există și un al treilea...

BALDOVIN : Mehmed ?

MIRCEA : Pînă acum părea împăcat cu gîndul împărțirii puterii. Dacă Musa se va întări peste măsură, își va întări frațele. Să fim cu mare băgare de seamă.

BALDOVIN : Sau, mai degrabă, l-ar face foarte prudent. Oricum, schimbarea balanței cere timp, măria-ta...

MIRCEA : Timp în care noi îmbătrînim... Iar Mehmed e tînăr...

BALDOVIN : Mihail și Dan nu sînt și ei tineri ?

MIRCEA : Trebuie să ne gîndim bine, prietene... Totul se face greu și se desfășoară atît de ușor... (*Înceindu-și brațul.*) Oh, cum mai toarnă de cîteva zile încoace... (*Tunete îndepărtate.*) O fi plouînd și la Tismana ? Domniței îi place cînd plouă...

Scena 26

O răsplată.

LORENZO : Nu știu ce scrie în mesajul dogelui, dar e clar că ești dezavuat. Pe la Palazzo se vorbea că ți-ai cam depășit atribuțiile, iar Consiliul celor zece, sub influența lui Mocenigo, a început să-și schimbe politica față de Țara Românească. Voievodul Mircea e din ce în ce mai prețuit...

PADOVANI : Asta înțeleg. Ceea ce nu înțeleg e cine m-o fi vîndut, dragă Lorenzo ?!

LORENZO : Cum, n-ai aflat de solia voievodului la Veneția ?

PADOVANI : O solie ? Cînd ?

LORENZO : Mai trăia încă Süleyman !... Un boier de vază, trezorierul Poșor... sau cam așa ceva...

PADOVANI : Vistiernicul Poșor ! Un individ foarte abil...

LORENZO : Așa se pare. În locul tău, mi-aș face bagajele... Și încă repe-

de ! (*În depărtare tună.*) Să nu ne apuce iar ploaia...

PADOVANI : Vezi punga asta ? E plină cu galbeni. Și n-a fost chiar așa de simplu ca în loc să dau, să primesc.

LORENZO : Te cred, însă Süleyman a murit.

PADOVANI : Exact. Dar pe astălaltă o vezi ?

LORENZO : Ei, da ! Observ că n-ai stat degeaba pe-aici...

PADOVANI : E de la viitorul sultan. Pricepi că nu pot să plec tocmai acum ?

LORENZO : Faci cum vrei. Dar e de datoria mea să te previn că voievodul Mircea e mai puternic decît oricînd. A ajuns un fel de magnet pentru toți nemulțumiții din imperiu. Bănuiesc că ești la curent cu sosirea șecului Bedreddin...

PADOVANI : Alt vulpoi...

LORENZO : Ce vrei, *caro amico*, fauna de pe-aici e foarte bogată... E timpul să ne despărțim. Picurî, și... N-aș dori să fim văzuți împreună... Adio, signore !

(Lorenzo și Padovani se depărtează ; Dan și Mitru apar din direcții diferite.)

DAN (*s-a întîlnit cu Mitru pe drumul spre casă*) : Cum se simte Domnița ?

MITRU : S-a întors aseară de la Tismana... Cam tristă... Acuma, nici nu știu cum să-i zic... dar nu prea știe nici dînsa...

DAN : „Înălțimea-ta”... O să fie în curînd sultană !

MITRU : Sultană ? Sună cam alandala...

DAN : Se obișnuiește omul cu orice... Dealtfel, Musa a rugat-o mai de mult să se pregătească de plecare...

MITRU : Și unde să se ducă ?

DAN : Păi, la Adrianopol.

MITRU : Cinci zile de drum iute...

DAN : Da. Cinci zile.

MITRU : O să fie greu... Tare greu o să fie...

DAN : Anunță-l pe măria-sa că m-am întors. Cînd va voi, să mă cheme... (*Mitru iese.*) Bietul om...

PADOVANI (*răsărind ca din pămînt*) : Bine ați venit, alteță... Glorie învingătorului, vai de cei învinși !

DAN : Mulțumesc. S-a întimplat ceva ? Păreți schimbat...

PADOVANI : Totul e schimbat pe lumea aceasta, silindu-ne să ne zbatem pentru a ieși la lumină. Timpul e rău, nu iartă, trece repede. De aceea, v-aș propune să-l înfruntăm împreună...

DAN : Cu alte cuvinte, să încercăm să-l oprim ?

PADOVANI : Poate, să-l... grăbim.

DAN : Vă contraziceți, signore.

PADOVANI : Deloc. Dacă intrăm în pas cu timpul și apoi îl întrecem, îi anulăm răutatea...

DAN Foarte interesant...

PADOVANI : Intrucît ne cunoaștem destul de bine, să nu mai ocolim lucrurile. (*Priviri imprefur.*) Locul e destul de pustiu... Iată, altetș, ce vreau să vă spun, rugîndu-vă să nu mă întrerupeți. Ce-a fost, a fost! Fiecare am pierdut câte ceva, e momentul să mai și cîștigăm...

DAN Zău că ai dreptate !

PADOVANI Vă rog... Vremea voievo-
dului Mircea a trecut, iar Musa n-are
viitor. În schimb, odată cu ridicarea
lui Mehmed, se ivesc orizonturi noi,
largi, deschise, prospere... Îl cunosc
destul de bine și pe Mehmed... Pri-
mul sultan care poartă numele Pro-
fetului e un om tare. Vine o vreme
a marilor înfruntări, în care, fără în-
doială, dacă doriți, numele vostru va
fi la loc de cinste. Înțelegeți ?

DAN Bineînțeles că înțeleg. Ți-ai schim-
bat numai părul, signore...

PADOVANI : Iar alteța-voastră a devenit
glumeț... Mie însă îmi trebuie un
răspuns grabnic. V-am explicat : tim-
pul...

DAN Dacă așa zice da ?

PADOVANI (*destins*) : Atunci, putem
vorbi pe șleau : totul este pregătit.
Oamenii și mai ales banii lui Mehmed
— din care veți avea după pofta ini-
mii ! — ne stau la îndemînă. Veți
pune mîna pe sabie și, deoarece oas-
tea vă ascultă...

DAN (*explozie*) : Mîna pe sabie ? În gar-
dă, viperă !

PADOVANI Veți regreta, altetă !

DAN În gardă ! În gardă !

PADOVANI : Mai am și alte soluții, al-
tetș... (*Fuge.*)

Scena 27

*Curtea din Argeș. Camera de lu-
cru a voievozului. Un iatac.*

MIRCEA : Domnița are să plece mîine
spre Adrianopol, să-și urmeze soarta...
De ce, învățatul Bedreddin, trebuie
să sufere un copil nevinovat pentru
fața schimbătoare a lucrurilor ?

BEDREDDIN (*care cercetează cu mare
atenție un ulcior vechi, pe alocuri
spart*) : Pentru că lucrurile nu sînt
așezate în firea lor...

MIRCEA : Cum să facem ca să le așe-
zăm ? Uite, asta încerc de-o viață :
să le așez prielnic, în așa fel ca țara
aceasta a mea să poată trăi în vre-
cea și firea ei...

BEDREDDIN Da, însă pînă cînd unii
vor avea mult și alții puțin, pînă cînd
lumea va crede în fel de fel de năs-
cociri ale credințelor religioase și nu
va vedea că începutul și sfîrșitul nu
sînt nicăieri altunde decît în natură
și în om — pînă atunci lucrurile nu
vor intra în vreca și în firea lor...
Eu cred și lupt întru acest gînd...
(*Așezînd ulciorul, cu mare grijă, pe o
măsuță în stil argeșean.*) Pare să fie
foarte vechi. .

MIRCEA Fostul sol veneșian zicea că
pe la ei asemenea vase sînt prețuite
la vreo două mii de ani...

BEDREDDIN Herodot avea dreptate :
voi sînteți aici cu mult înaintea cu-
manilor, a slavilor, unguilor și alto-
ra care au trecut ori au rămas pe a-
ceste meleaguri frumoase și rodnice...
(*Tăcere.*)

MIRCEA : Lucrurile să intre în firea lor!
Frumos gînd. Vremea însă nu așteap-
tă. Mehmed nu pare a răbda înnoi-
rea pe care o propovăduiești și nu
m-ar lua pe neașteptate dacă într-o
zi s-ar ridica împotriva lui Musa, a-
liatul și ruda noastră. Venețienii, la
rîndul lor, pierzîndu-l pe Süleyman,
ar putea fi ispițiți să-l îmbrățișeze
acum pe Mehmed — cu toate că sînt,
din partea aceea, unele semne de
schimbare în bine... Aliații mei, Ja-
gello și Sigismund, de... sînt mai de-
parte, fiecare cu socotile lor. Iar
noi ? Iar eu, care nu știu cît mai am
de trăit ? Va fi nevoie s-o luăm de
la capăt ? Cu cine ? De cîte ori încă ?

BEDREDDIN : În ce mă privește, n-am
să aflu odihnă pînă nu voi răzvrăti
întreaga împărăție împotriva lui Meh-
med. Nedreptatea între oameni tre-
buie să piară !

MIRCEA : Eu am de apărat dreptatea
alor mei. Dacă Mehmed va cîștiga în
fața lui Musa fără să ne atace, mă
voi înțelege și cu el.

BEDREDDIN : Mai devreme sau mai
tîrziu, voievozule, Mehmed — dacă
n-am să-l răstorn eu — își va întin-
de stăpînirea peste tot !

MIRCEA : Nu mai ai încredere în Musa ?
Isfendiyar era de altă părere...

BEDREDDIN : Singele apă nu se face.
Visele de mîrire ale lui Baiazid pot
rodii cîndva și în Musa. Închipuirile
deșarte macină puterea oricui...

MIRCEA : Patima spuselor tale îmi a-
minteste de luminatul nostru Nico-
dim. Păstrăm de la el scrieri în care
propovăduia, așijderea, modestia, stă-
pînirea de sine, iubirea aproapei —
lucruri aflate, dealtminteri, în firea
camenilor noștri. A pus adesea, cu
ideile lui, mulți teologi în mare cum-
pănă. Pe Eftimie, patriarhul din Tîr-
novu, l-a cercetat cu întrebările, ca
pe un învățăcel... Și mai sînt pe la

- noi asemenea scrieri, chiar foarte vechi — unele copiate din înțelepții grecilor, din Aristotel de pildă...
- BEDREDDIN** Nu mă mira, adevărurile sînt aceleași pentru toate noroadele, nu au hotare... Mărea cea Mare mai mult ne unește decît ne desparte. Noi cunoaștem bine, în Anatolia, frămîntările lui Nicodim. Totuși, Isfendiyar are, într-un fel, dreptate: neamul lui Baiazid n-a scapat, mai este și tînărul Mustafa... O vreme, se poate culege, pe acest drum, pentru țara domniei-tale, pacea... *(A lămurind din nou uiciorul.)* Vechimea asta a voastră o să vă lumineze pînă la urmă drumul de urmat...
- MIRCEA** Nădăjduiesc... Dacă îți place atît de mult uiciorul, ți-l dăruiesc. Pe la noi se mai găsesc destule... *(Tăcere.)* Dorim să adunăm laolaltă, în scris, faptele și gîndurile noastre, pentru a sluji viitorimii... Aș vrea să purcedem, în toate chipurile, la luminarea norodului... Sînt atîtea de făcut!
- MITRU** *(năvălește înăuntru, tîrînd după el un individ legat):* Primejdie, măriata! *(Iscoadei.)* Spune, tîrîtor!
- ISCOADA I**: Nu știu... Nu știu...
- MIRCEA** *(calm)*: Ce-i cu omul ăsta?
- MITRU** *(Iscoadei)*: Cine era celălalt? Unde se ducea?
- ISCOADA I**: Nu știu... Nu știu...
- MIRCEA**: Nu înțeleg nimic.
- MITRU**: L-am prins în preajma iatacului măriei-tale... erau doi...
- BEDREDDIN**: Omul ăsta are o pungă. Te-ai uitat în ea?
- MITRU** *(uimit)*: Nu... *(Se uită, înlemnește.)* Galbeni venețieni!
- MIRCEA**: Domnița, Mitrule! Unde ți-e capul? *(Mitru iese în goara.)*
(Acțiunea trece în iatac.)
- DOMNIȚA**: La ceasul acesta tîrziu? Ce vreți de la mine?
- PADOVANI**: Sînteți ultima mea șansă...
- DOMNIȚA**: Dar spuneți odată!
- PADOVANI**: Trebuie să mă duceți la Musa. Cît se poate de repede. Imediat. Este în interesul dumneavoastră.
- DOMNIȚA**: Nu vă înțeleg...
- PADOVANI**: Am să vă explic pe drum. Am aur. Mult aur. Haideți! Nu mai e timp.
- DOMNIȚA**: Drept cine mă luați, sig-nore? Vă rog să plecați.
- PADOVANI**: Dacă îl ucid pe Musa, veți fi liberă...
- DOMNIȚA**: Cum ați spus? *(Spre ușă.)* Mitrule!
- PADOVANI**: Strigați degeaba. Moartea păgînului ne va salva pe toți. Haideți...
- DOMNIȚA**: Moartea nu poate salva niciodată nimic.
- PADOVANI**: Am să vă duc cu sila!
(Se îndreaptă amenințător spre ea.)
- DOMNIȚA**: Nu! Mitrule!
- PADOVANI**: V-am spus că strigați degeaba. Mitru e mort. *(Profîind de uluirea Domniței, vrea s-o tragă după el.)* Haideți odată!
- DOMNIȚA**: Nu! *(Disperată.)* Mihail!
- PADOVANI** *(căutînd să-i astupe gura)*: Haide!
- (Mitru, apoi Dan, se răpustesc în iatac.)*
- DAN**: Las-o! *(Padovani, surprins, o lasă pe Domnița, care cade, înăbușită; vede că n-are pe unde fugi și încearcă să se apere. După o scurtă luptă, Mitru îl străpunge. Dan a ridicat-o între timp pe Domnița.)* Prea tîrziu... *(Mircea intră repede, urmat de Mihail. Realizează situația și rămîne incremenit.)*
- MIHAIL**: Nemernicul!
- MIRCEA**: Pe toți am știut să-i apăr, nu-mai pe tine, nu... *(Ingenunchează lângă ea.)* Iartă-mă, Domnița... *(Un clopot sună greu și sec.)*
(Pe dangătul clopotelor, acțiunea trece în camera de lucru a voievodului.)
- BALDOVIN**: Un mesaj de la dogele Veneției...
- MIRCEA**: Citește.
- BALDOVIN**: Serenissima Republică prezintă măriei-sale voievodului Mircea, odată cu regretul pentru dureroasa încercare, scuzele sale. V-a fost nici o clipă în intenția Senatului și a dogelui să se amestece în mersul lucrurilor din Țara Românească. Renegațul Padovani a nesocotit instrucțiunile clare pe care le avea și a acționat potrivit netrebnicilor sale interese particulare. Sperăm că Țara Românească va păstra bunele sale sentimente pentru Serenissima Republică, de al cărei sprijin și sinceră simpatie vă încredințăm.
- MIRCEA**: Bine.
- BALDOVIN**: Vom răspunde prin Lorenzo, care, cît ai fost plecat măriata la Cozia, ne-a cercetat mereu cu scuzele...
- MIRCEA**: Veneția nu trebuie lăsată deoparte. Cu vremea, ne vom înțelege. Vom sta de vorbă cu Lorenzo peste cîteva zile, după încoronarea lui Mihail. Aceasta trebuie s-o facem mai întîi, și cît mai repede... Am amînat-o prea mult... Mihail ne-a ajutat și pînă acum, dar altă țară le va da umerilor săi mantia domniei... Obiceiul mîndrei spițe basarabe e bun: domnia țării se cuvine a curge fără contenire, voievodul însoțindu-se în Scaun cu urmașul său, precum doi într-unul singur. *(Tăcere.)* Ce se mai aude cu pacea dintre Sigismund și Jagello?

BALDOVIN : Par a se înțelege...

MIRCEA Numai să n-o facă iar pe spinarea noastră și a Moldovei... Pregătește, cu Mihail, o scrisoare lui Jagello. S-o ducă Popșor degrabă. Înștiințează-l pe Alexandru-Vodă, să-i scrie și el... Să nu se sutață în scrisoare nici o slăbiciune a noastră, dimpotrivă ! Banul Radu să vină aici va trebui să plece din nou la Sigismund. Războiul regeiui cu Venetia nu-nu place.

BALDOVIN Știbor ne scrie de boala lui din cauza asta regele ar fi renunțat deocamdată să mai atace Chilia...

MIRCEA Norocul nostru cu Știbor. Știe cînd e nevoie să se îmbolnăvească... La Bizanț ?

BALDOVIN : Vai de capul lor ! Prea s-au învățat, de patruzeci de ani încoace, cu ajutorul otoman și cu tributul... Se pare că basileul Manuel trage acum spre Mehmed.

MIRCEA : Uite, de asta țin eu, logofete, ca la curțile noastre domnești să dănuie cumva pecetea Bizanțului... E o moștenire de preț. Dacă ei nu mai sînt în stare s-o țină, atunci s-o ținem noi !

BALDOVIN : Acolo nu s-au împlinit jertfele zidirii, doamne, cum ai făcut-o măria-ta...

MIRCEA Jertfele zidirii le împlinim cu toții.

MITRU (*intră*) : A sosit o căruță cu daruri de preț de la Musa.

BALDOVIN : Vrea să ne arate că rămînem prieteni...

MIRCEA Da... Pînă una alta, la miazăzi domnește liniștea. În sfîrșit, domnește liniștea !... Fă-i o scrisoare de mulțumire. Dacă nu mai este nimic grabnic, trimite-mi-l pe Mihail. (*Baldovin și Mitru se înclină și ies.*) Jertfele zidirii ?... Ce înseamnă asta, jertfele zidirii ? Totul este să simți inima poporului tău !... (*Mihail intră. Cei doi se privesc, o clipă, intens, apoi se îmbrățișează ca după o lungă despărțire.*)

(*Pe un fundal sugerînd înfățișarea noului oraș domnesc al Tirgovștei, se adună mulțimea, în port de sărbătoare. În sala tronului apar, pe rînd, personajele care vor asista la solemnitatea încoronării ; într-o latură, Știbor, Oană, comitele Kanisza, apoi Lorenzo ; în cealaltă, Baldovin, cei doi mitropoliți ai Țării Românești, Sofronie, apoi Moșneagul și Ciop Hanoș. Ceva mai aproape de Scaunul domnesc, Mitru, și, mai aproape, Dan. Sosirea lui Mircea, însoțit de Mara și de Mihail, e salutată cu urale ; răsună buciime și dangăt maiestuos de clopote. Voievodul, înveșmîntat de mare ceremonie, purtînd coroana și însemnele puterii, îi are alături, de-o parte pe Mara, purtînd, de asemenea, coroană, de alta pe Mihail, La un semn al lui Baldovin, se așterne liniștea.*)

MIRCEA : Este vrerea noastră — Io Mircea, „mare voievod și singur stăpînitor, domn a toată țara Ungrovlahiei și al părților de peste munți, încă și spre Părțile Tătărești, și herțeg al Amlășului și Făgărașului și domn al Banatului Severinului și de amîndouă părțile peste toată Podunavia, încă pînă la Marea cea Mare și singur stăpînitor al cetății Dirstor“ — ca acest preaiubit și preacinstit fiu al domniei-mele, Mihail, să ne însoțească de aici înainte, sub oblăduirea noastră, cu mintea, inima și brațul său, în Scaunul strămoșesc al Domniei, ca alătura și într-aceiași gînd, și într-aceiași faptă, să slujim această a noastră Țară Românească, de-apururi desine-stătătoare ! (*Mihail este încoronat de către Mircea, în uralele poporului.*)

C O R T I N A